

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра інфекційних хвороб з курсом дерматовенерології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

« 02 » вересня 2025 р.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна

Імунопрофілактика
6 курс

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: «Медицина»

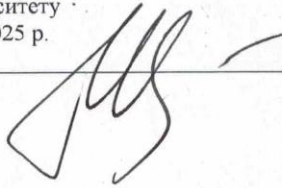
Затверджено:

Засіданням кафедри інфекційних хвороб з курсом дерматовенерології Одеського національного медичного університету

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

Тетяна ЧАБАН

Розробники: Т.В. Чабан д-р мед. наук, професор; О.А. Герасименко канд. мед. наук, доцент;
О.В. Павленко О.С. канд. мед. наук, доцент; Н.В. Мовлянова канд. мед. наук, доцент; К.М.
Усиченко, канд. мед. наук, доцент; Н.В. Верба асистент; В.М. Бочаров асистент

Практичне заняття №1

Тема: «Поняття про імунопрофілактику»-2г

Мета: Удосконалити знання здобувачів щодо понять «іmunітет», «активна та пасивна іmunізація», «іmunопрофілактика», «керовані та некеровані інфекції»; вивчення мети іmunопрофілактики; ознайомити з видами іmunітету — індивідуальним та колективним, принципами формування специфічного іmunітету; сформувати професійні уміння у плануванні і проведенні іmunопрофілактичних заходів.

Основні поняття:

Іmunопрофілактика, активна іmunізація, керовані інфекції, некеровані інфекції, індивідуальний іmunітет, колективний іmunітет

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці

План:

1. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

2. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати відповіді на питання:

- Що таке іmunопрофілактика і яку роль вона відіграє у контролі інфекційних хвороб?
- Що таке індивідуальний і колективний іmunітет і чим вони відрізняються?
- Що таке керовані та некеровані інфекції і чому це важливо для профілактики?
- Які види іmunітету існують (природний та штучний) і як вони формуються?
- Чим активна іmunізація відрізняється від пасивної іmunізації?
- Які механізми формування специфічного іmunітету після вакцинації?
- Які види вакцин існують і як вони впливають на іmunну систему?
- Як час формування іmunітету після вакцинації впливає на захист від інфекції?
- Що таке бустерна доза і чому вона важлива?
- Які принципи комбінованої іmunізації і коли її застосовують?
- Як вакцини змінюють епідеміологічну криву інфекційних хвороб?
- Які фактори можуть знижувати ефективність іmunопрофілактики?
- Які фактори впливають на тривалість іmunітету після щеплення?
- Як формують комплексний план профілактики інфекційних хвороб?
- Як спостереження за поствакцинальними реакціями допомагає коригувати іmunопрофілактичні стратегії?
- Як іmunопрофілактика впливає на епідеміологічну ситуацію в популяції?
- Яким чином відбувається моніторинг ефективності іmunопрофілактики на рівні населення?
- Які етичні аспекти варто враховувати при масовій вакцинації?
- Як забезпечується баланс між індивідуальними правами та громадським здоров'ям у вакцинаційних програмах?
- Чому деякі інфекції вважаються некерованими і що це означає для іmunопрофілактики?

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

- Опрацювати основні терміни: імунітет, активна та пасивна імунізація, індивідуальний і колективний імунітет, керовані та некеровані інфекції.
- Ознайомитися з видами вакцин (живі, інактивовані, субодиничні, комбіновані) та принципами їх дії.
- Вивчити механізми формування специфічного імунітету, звернувши увагу на відмінності між природним і штучним.
- Пояснити роль бустерних доз у підтриманні захисного рівня антитіл.
- Скласти порівняльну таблицю відмінностей між активною, пасивною та комбінованою імунізацією.
- Навести приклади керованих та некерованих інфекцій, пояснити їх значення для практичної охорони здоров'я.
- Оцінити ефективність імунопрофілактики на прикладах змін захворюваності після впровадження вакцинації.
- Скласти перелік основних протипоказань до вакцинації, розділивши їх на абсолютні та відносні.
- Розібрати приклади поствакцинальних реакцій та ускладнень, пояснити їх відмінність.
- Розробити алгоритм планування імунопрофілактичних заходів для конкретної групи населення (наприклад, діти раннього віку, підлітки, дорослі, медичний персонал).
- Ознайомитися з національним календарем щеплень та принципами його формування.
- Вивчити міжнародні підходи до імунопрофілактики (рекомендації ВООЗ, ІА2030).
- Проаналізувати приклади інфекційних хвороб, для яких використовується комбінована імунопрофілактика.
- Визначити чинники, що впливають на формування колективного імунітету, та його значення в епідеміології.
- Розглянути етичні й соціальні аспекти масової вакцинації, сформулювати аргументи на користь суспільного захисту.

Матеріали для заключного етапу заняття

1. Підбиття підсумків:

Проведення оцінювання здобувачів, підведення підсумків, оголошення наступної теми заняття.

2. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

1. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчальний посібник / за ред. проф. А.В. Чернишової. — Київ, 2020. — с. 10-34.

Додаткова:

1. Implementing the Immunization Agenda 2030: A Framework for Action / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2021. — 72 p.
2. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань дітей та дорослих / Т.О. Крючко, І.В. Снігурська, О.М. Івахненко [та ін.]. — Львів, 2023. — 148 с.
3. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: методичні вказівки / І.М. Радаєва. — Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2022. — 26 с.
4. Immunization stress-related responses: a manual for program managers and health professionals to prevent, identify and respond to stress-related responses following immunization / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2019. — 84 p.

Електронні інформаційні ресурси:

1. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунопрофілактика та вакцини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization>
2. Міністерство охорони здоров'я України. Імунопрофілактика та календар профілактичних щеплень [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://moz.gov.ua/immunization>
3. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Вакцинація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/imunizaciya>
4. UNICEF Ukraine. Вакцинація: головне про щеплення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/vaccination>
5. Vaccine Safety Net (мережа ВООЗ). Надійна інформація про імунізацію [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.vaccinesafetynet.org>

Практичне заняття №2

Тема: «Епідеміологічна ситуація з вакцинокерованих інфекцій у світі та Україні» - 2г

Мета: Удосконалити знання здобувачів вищої освіти щодо сучасної епідеміологічної ситуації з вакцинокерованих інфекцій у світі та в Україні; сформулювати розуміння впливу рівня охоплення щепленнями на розвиток епідемічного процесу; ознайомити з глобальними та національними програмами імунопрофілактики; розвинути навички аналізу статистичних даних, прогнозування ризиків і планування профілактичних заходів.

Основні поняття: імунопрофілактика, імунітет, імунна відповідь, вакцинація (щеплення), вакцинокеровані інфекції, елімінація, ліквідація колективний імунітет, рівень охоплення вакцинацією, спалахи інфекцій, імунізаційні прогалини, стратегія ІА2030, Національний календар щеплень України.

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці

План:

3. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

4. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати відповіді на питання.

1 Які інфекції відносяться до вакцинокерованих?

2 У чому різниця між поняттями «ліквідація» та «елімінація» інфекцій?

3 Які чинники впливають на формування колективного імунітету?

4 Які фактори можуть знижувати охоплення вакцинацією у країні?

5 Чому під час війни і масових переміщень населення ризик спалахів вакцинокерованих інфекцій зростає?

6 Які цілі глобальної стратегії імунізації ІА2030?

7 Які основні досягнення та проблеми імунопрофілактики в Україні за останнє десятиріччя?

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

- Опрацювати основні терміни: вакцинокеровані інфекції, елімінація, ліквідація, імунізаційні прогалини.
- Ознайомитися з епідеміологічними даними ВООЗ та МОЗ України щодо кору, поліомієліту, кашлюку, дифтерії.
- Вивчити причини спалахів вакцинокерованих інфекцій у світі та в Україні (низьке охоплення, антивакцинальні рухи, війна, проблеми з логістикою вакцин).
- Скласти порівняльну таблицю «Світ – Україна» за динамікою захворюваності на кір, поліомієліт, дифтерію за останні роки.
- Навести приклади впливу вакцинації на епідеміологічні криві (зниження чи відсутність випадків після підвищення охоплення щепленнями).
- Пояснити роль національних і глобальних програм (Національний календар щеплень, Immunization Agenda 2030).
- Скласти перелік факторів, що призводять до імунізаційних прогалин, та можливих заходів їх подолання.
- Розробити алгоритм дій лікаря у випадку загрози спалаху вакцинокерованої інфекції (наприклад, кір у навчальному закладі чи поліовірус у регіоні).
- Ознайомитися з досвідом масових кампаній імунізації в Україні та у світі.
- Оцінити етичні та соціальні аспекти вакцинації в умовах сучасних епідемічних викликів.

Матеріали для заключного етапу заняття

3. Підбиття підсумків:

Проведення оцінювання здобувачів, підведення підсумків, оголошення наступної теми заняття.

4. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

2. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчальний посібник / за ред. проф. А.В. Чернишової. — Київ, 2020. — с. 28-64

Додаткова:

5. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу. — Оновлений випуск 2015 року. — Женева: Всесвітня організація охорони здоров'я, 2015. — 183 с.
6. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань дітей та дорослих / Т.О. Крючко, І.В. Снігурська, О.М. Івахненко [та ін.]. — Львів, 2023. — 148 с.
7. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: методичні вказівки / І.М. Радаєва. — Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2022. — 26 с.

8. Epidemiology and prevention of vaccine-preventable diseases / J. Hamborsky, A. Kroger, S. Wolfe (eds.). — 14th ed. — Washington, DC: Public Health Foundation, 2021. — Aug 2021.
9. Immunization stress-related responses: a manual for program managers and health professionals to prevent, identify and respond to stress-related responses following immunization / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2019. — 84 p.
10. Immunization in practice: a practical guide for health staff / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2015. — 183 p.

Електронні інформаційні ресурси:

6. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунопрофілактика та вакцини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization>
7. Міністерство охорони здоров'я України. Імунопрофілактика та календар профілактичних щеплень [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://moz.gov.ua/immunization>
8. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Вакцинація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/imunizaciya>
9. UNICEF Ukraine. Вакцинація: головне про щеплення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/vaccination>
10. Vaccine Safety Net (мережа ВООЗ). Надійна інформація про імунізацію [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.vaccinesafetynet.org>

Практичне заняття №3

Тема: «Стратегія ВООЗ з імунізації»-2г

Мета: Поглибити знання здобувачів про ключові положення «Стратегії імунізації ВООЗ до 2030 року»; розкрити її основні завдання та пріоритетні напрями на глобальному й національному рівнях; ознайомити з принципами забезпечення універсального доступу до вакцинації та її значенням у досягненні цілей громадського здоров'я; сформувати практичні навички аналізу міжнародних програм імунопрофілактики та використання їх положень у професійній діяльності лікаря.

Основні поняття:

«вакцинні прогалини», «вакцинний скептицизм/вагання», охоплення вакцинацією, зниження захворюваності, ліквідація інфекцій

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці

План:

5. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

6. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати відповіді на питання:

- Яка головна мета «Стратегії ВООЗ з імунізації до 2030 року»?
- Які три ключові пріоритети визначає стратегія?
- Що означає принцип equity (рівність) у глобальній імунізації?
- Які завдання ставить стратегія у сфері інновацій у вакцинації?
- Які глобальні цілі імунізації були досягнуті у XX столітті (ліквідація/контроль інфекцій)?
- Які інфекції визначені ВООЗ як потенційно ліквідовані до 2030 року?

- Чому охоплення вакцинацією не повинно бути нижчим за 90–95%?
- Які проблеми у сфері імунізації були посилені пандемією COVID-19?
- Як стратегія ВООЗ пропонує долати явище «вакцинного вагання»?
- Що означає поняття “leave no one behind” у контексті імунізації?
- Які групи населення визначаються найбільш вразливими щодо недостатнього охоплення вакцинацією?
- Які міжнародні партнери співпрацюють з ВООЗ у реалізації стратегії (наприклад UNICEF)?
- Які ключові виклики стоять перед системами охорони здоров’я у виконанні стратегії?
- Чому боротьба з дезінформацією про вакцинацію є складовою стратегії?
- Які напрями досліджень і розробки нових вакцин підтримує ВООЗ у рамках стратегії?
- Яке значення має інтеграція імунізації в систему первинної медико-санітарної допомоги?

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

- Опрацювати основні терміни. Вивчити поняття: імунізація, імунопрофілактика, колективний та індивідуальний імунітет, активна та пасивна імунізація, керовані та некеровані інфекції, вакцинальні прогалини.
- Вивчити зміст «Стратегії ВООЗ з імунізації до 2030 року». Зосередитися на меті, ключових пріоритетах (рівний доступ, стійкість, інновації) та показниках ефективності виконання стратегії.
- Оцінити значення колективного імунітету та імунізації в глобальному контексті. Підготувати короткі приклади: як впровадження стратегії змінює епідеміологічну ситуацію, знижує захворюваність і попереджає спалахи інфекцій.
- Вивчити роль міжнародних організацій у реалізації стратегії: ВООЗ, UNICEF.. Зрозуміти, як вони впливають на глобальні та національні програми імунізації.
- Підготувати приклади успішної ліквідації або контролю інфекцій завдяки вакцинації (натуральна віспа, поліомієліт).
- Вивчити принципи забезпечення рівного доступу до вакцин (equity) та стійкості програм (sustainability).
- Ознайомитися з поняттям «вакцинне вагання» і його впливом на реалізацію стратегії.
- Порівняти «Стратегію ВООЗ до 2030 року» з попередньою глобальною програмою GVAR 2011–2020 років, виділити нові підходи та завдання.
- Проаналізувати, як стратегія інтегрується у національні системи охорони здоров’я та первинну медико-санітарну допомогу.
- Проаналізувати виклики, що можуть заважати реалізації стратегії в конкретній країні, і запропонувати шляхи їх подолання.
- Ознайомитися з етичними та соціальними аспектами імунізації: інформування населення, довіра до вакцин, подолання міфів та дезінформації.
- Зробити короткий огляд сучасних викликів глобальної імунізації (пандемії, конфлікти, нестача вакцин, демографічні зміни)

Матеріали для заключного етапу заняття

5. Підбиття підсумків:

Проведення оцінювання здобувачів, підведення підсумків, оголошення наступної теми заняття.

6. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

3. Стратегія співробітництва ВООЗ з Україною на період до 2030 року / Всесвітня організація охорони здоров'я. — Київ, 2021. — с. 1–120.

Додаткова:

11. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчальний посібник / за ред. проф. А.В. Чернишової. — Київ, 2020. — с. 10-34.
12. Implementing the Immunization Agenda 2030: A Framework for Action / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2021. — 72 p.
13. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань дітей та дорослих / Т.О. Крючко, І.В. Снігурська, О.М. Івахненко [та ін.]. — Львів, 2023. — 148 с.
14. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: методичні вказівки / І.М. Радаєва. — Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2022. — 26 с.
15. Immunization stress-related responses: a manual for program managers and health professionals to prevent, identify and respond to stress-related responses following immunization / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2019. — 84 p.

Електронні інформаційні ресурси:

11. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунопрофілактика та вакцини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization>
12. Міністерство охорони здоров'я України. Імунопрофілактика та календар профілактичних щеплень [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://moz.gov.ua/immunization>
13. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Вакцинація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/imunizaciya>
14. UNICEF Ukraine. Вакцинація: головне про щеплення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/vaccination>
15. Vaccine Safety Net (мережа ВООЗ). Надійна інформація про імунізацію [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.vaccinesafetynet.org>

Практичне заняття №6

Тема: «Препарати, що використовуються для імунопрофілактики інфекційних хвороб. Вакцини, їх види, переваги та недоліки» - 2г

Мета: Надати здобувачам освіти систематизовану та актуальну інформацію про основні препарати, що застосовуються для імунопрофілактики інфекційних хвороб, зокрема вакцини; ознайомити з їх класифікацією, механізмами дії, перевагами та можливими недоліками, з метою формування цілісного уявлення про роль імунопрофілактики у попередженні поширення інфекційних захворювань та підвищення рівня професійної компетентності у сфері медичної профілактики.

Основні поняття:

Імунопрофілактика, імунітет, вакцина, імуна відповідь, антиген, антитіло, Ад'ювант, класифікація вакцин, Живі атенуйовані вакцини, **Інактивовані вакцини**, **субдинічні вакцини**, Кон'юговані вакцини, Токсини (анатоксини), МРНК-вакцини,

Векторні вакцини.

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці

План:

7. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

8. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати відповіді на питання.

1. Які основні типи імунітету ви знаєте? Наведіть приклади.
2. Що таке вакцина і як вона діє на організм?
3. Назвіть основні види вакцин за способом виготовлення.
4. З яких складових складається вакцина?
5. Які основні відмінності між живими та інактивованими вакцинами?
6. Які приклади живих атенуйованих вакцин застосовуються в Україні?
7. У чому переваги та недоліки інактивованих вакцин?
8. Що таке субодиночна вакцина та як вона працює?
9. Чим відрізняються кон'юговані вакцини від полісахаридних?
10. Як працюють мРНК-вакцини? Наведіть приклади.
11. Які переваги мають мРНК-вакцини порівняно з класичними вакцинами?
12. Які вакцини називають векторними?
13. У чому особливість векторних вакцин?
14. Що таке анатоксин і коли його застосовують?

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

☐ Опрацювати основні терміни. Вивчити поняття: Імунопрофілактика, імунітет, вакцина, імуна відповідь, антиген, антитіло, **Ад'ювант**, класифікація вакцин, Живі атенуйовані вакцини, **Інактивовані вакцини**, **субодиночні вакцини**, Кон'юговані вакцини, Токсини (анатоксини), мРНК-вакцини, **Векторні вакцини**.

☐ Знати типи імунітету, різницю між пасивною та активною імунопрофілактикою, поняття антиген, антитіло.

☐ Вивчити що таке вакцина та як вона діє на організм.

☐ Вивчити основні види вакцин за способом виготовлення.

☐ Вміти перелічити відмінності між основними видами вакцин та між їхніми механізмами дії.

☐ Знати чим відрізняється жива вакцина від інактивованої.

☐ Обговорити переваги та недоліки основних видів вакцин.

Матеріали для заключного етапу заняття

7. Підбиття підсумків:

Проведення оцінювання здобувачів, підведення підсумків, оголошення наступної

теми заняття.

8. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

4. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчальний посібник / за ред. проф. А.В. Чернишової. — Київ, 2020. — с. 28-64

Додаткова:

16. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу. — Оновлений випуск 2015 року. — Женева: Всесвітня організація охорони здоров'я, 2015. — 183 с.
17. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань дітей та дорослих / Т.О. Крючко, І.В. Снігурська, О.М. Івахненко [та ін.]. — Львів, 2023. — 148 с.
18. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: методичні вказівки / І.М. Радаєва. — Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2022. — 26 с.
19. Epidemiology and prevention of vaccine-preventable diseases / J. Hamborsky, A. Kroger, S. Wolfe (eds.). — 14th ed. — Washington, DC: Public Health Foundation, 2021. — Aug 2021.
20. Immunization stress-related responses: a manual for program managers and health professionals to prevent, identify and respond to stress-related responses following immunization / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2019. — 84 p.
21. Immunization in practice: a practical guide for health staff / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2015. — 183 p.

Електронні інформаційні ресурси:

16. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунопрофілактика та вакцини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization>
17. Міністерство охорони здоров'я України. Імунопрофілактика та календар профілактичних щеплень [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://moz.gov.ua/immunization>
18. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Вакцинація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/imunizaciya>
19. UNICEF Ukraine. Вакцинація: головне про щеплення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/vaccination>
20. Vaccine Safety Net (мережа ВООЗ). Надійна інформація про імунізацію [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.vaccinesafetynet.org>

Практичне заняття №7

Тема: «Препарати, що використовуються для імунопрофілактики інфекційних хвороб. Анатоксини» - 2г

Мета: Надати здобувачам освіти систематизовану та актуальну інформацію про основні препарати, що застосовуються для імунопрофілактики інфекційних хвороб, зокрема анатоксинів; ознайомити з їх механізмами дії, їх отримання, характеристиками, застосуванню та ролі у формуванні активного штучного імунітету, з метою формування цілісного уявлення про роль імунопрофілактики у попередженні поширення інфекційних захворювань та підвищення рівня професійної компетентності у сфері медичної профілактики.

Основні поняття:

Імунопрофілактика, імунітет, імуна відповідь, антиген, антитіло, штучний активний імунітет, анатоксин, профілактичні препарати, календар профілактичних щеплень, реактогенність, ад'ювант, контингент щеплення.

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці

План:

9. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

10. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати відповіді на питання.

15. Які бувають види імунітету?
16. У чому різниця між природним та штучним імунітетом?
17. Що таке активна і пасивна імунопрофілактика?
18. Які препарати застосовуються для активної імунопрофілактики?
19. Які препарати застосовуються для пасивної імунопрофілактики?
20. Що таке анатоксин?
21. Як анатоксин отримується?
22. Чим анатоксин відрізняється від вакцини?
23. Який механізм дії анатоксину?
24. Яка роль ад'ювантів у складі анатоксинів?
25. Які основні вимоги до анатоксинів (якість, безпечність, ефективність)?
26. Які можливі ускладнення після введення анатоксинів?
27. У яких випадках проводиться екстрена імунопрофілактика?
28. Які показання існують до введення анатоксинів?
29. Які протипоказання існують до введення анатоксинів?

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

- ☐ Опрацювати основні терміни. Вивчити поняття: Імунопрофілактика, імунітет, імуна відповідь, антиген, антитіло, штучний активний імунітет, анатоксин, профілактичні препарати, календар профілактичних щеплень, реактогенність, ад'ювант, контингент щеплення.
- ☐ Знати типи імунітету, різницю між пасивною та активною імунопрофілактикою, поняття антиген, антитіло.
- ☐ Вивчити що таке анатоксин, його складові та як він діє на організм.
- ☐ Вивчити чим анатоксин відрізняється від вакцини, та які показання та протипоказання до введення анатоксинів
- ☐ Вивчити основні вимоги до анатоксинів (якість, безпечність, ефективність).
- ☐ Знати у яких випадках проводиться екстрена імунопрофілактика.

Матеріали для заключного етапу заняття

9. Підбиття підсумків:

Проведення оцінювання здобувачів, підведення підсумків, оголошення наступної теми заняття.

10. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

5. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчальний посібник / за ред. проф. А.В. Чернишової. — Київ, 2020. — с. 28-64

Додаткова:

22. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу. — Оновлений випуск 2015 року. — Женева: Всесвітня організація охорони здоров'я, 2015. — 183 с.
23. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань дітей та дорослих / Т.О. Крючко, І.В. Снігурська, О.М. Івахненко [та ін.]. — Львів, 2023. — 148 с.
24. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: методичні вказівки / І.М. Радаєва. — Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2022. — 26 с.
25. Epidemiology and prevention of vaccine-preventable diseases / J. Hamborsky, A. Kroger, S. Wolfe (eds.). — 14th ed. — Washington, DC: Public Health Foundation, 2021. — Aug 2021.
26. Immunization stress-related responses: a manual for program managers and health professionals to prevent, identify and respond to stress-related responses following immunization / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2019. — 84 p.
27. Immunization in practice: a practical guide for health staff / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2015. — 183 p.

Електронні інформаційні ресурси:

21. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунопрофілактика та вакцини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization>
22. Міністерство охорони здоров'я України. Імунопрофілактика та календар профілактичних щеплень [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://moz.gov.ua/immunization>
23. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Вакцинація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/imunizaciya>
24. UNICEF Ukraine. Вакцинація: головне про щеплення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/vaccination>
25. Vaccine Safety Net (мережа ВООЗ). Надійна інформація про імунізацію [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.vaccinesafetynet.org>

Практичне заняття № 11

Тема:

«Транспортування та умови зберігання вакцин та анатоксинів. «Холодовий ланцюг». Тест на струшування» - 2 год.

Мета:

Сформувати професійні уміння здобувачів вищої освіти, щодо основних правил та вимог до транспортування та умови зберігання вакцин та анатоксинів. Вимог та правил здійснення всіх етапів «Холодового ланцюга». Правила та етапи проведення тесту на струшування.

Основні поняття:

Транспортування та умови зберігання вакцин та анатоксинів. «Холодовий ланцюг».

Тест на струшування

Обладнання:

Навчальний контент (методичні розробки для здобувачів вищої освіти до практичних занять, комп'ютерні презентації, історії хвороб, збірник тестових завдань, ситуаційні завдання), журнал обліку відвідування занять (паперовий та електронний варіант) електронні інформаційні ресурси, завдання та кейси для поточного та підсумкового контролю, таблиці, підручники, атласи.

План:

1. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми. Мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

2. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування.

- Вимоги до зберігання вакцин, анатоксинів та алергену туберкульозного;
- Вимоги до транспортування вакцин, анатоксинів та алергену туберкульозного;
- Правила приймання вакцин, анатоксинів та алергену туберкульозного;
- Холодовий ланцюг- поняття, етапи, вимоги;
- Обладнання для холодового ланцюга медичного закладу;
- Пристрої контролю температури;
- Моніторинг температури холодового ланцюга;
- Розміщення вакцин всередині обладнання холодового ланцюга;
- Базове технічне обслуговування обладнання холодового ланцюга;
- Тест на струшування.

3. Формування професійних знань, вмінь та навичок.

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

- вміти дотримуватися основних процедур для надійного підтримання холодового ланцюга;
- провести повне етапування маршруту холодового ланцюга «Виробник – Особа яка проводить вакцинацію»;
- розуміти вимоги до температури для вакцин, анатоксинів та алергену туберкульозного на різних рівнях холодового ланцюга;
- вміти скласти основні чутливості вакцин, анатоксинів та алергену туберкульозного до впливу тепла;
- вміти скласти основні чутливості вакцин, анатоксинів та алергену туберкульозного до впливу світла;
- вміти забезпечити належний захист вакцин, анатоксинів та алергену туберкульозного на рівні медичного закладу;
- вміти проводити базове технічне обслуговування різних типів приладів холодового ланцюга;
- вміти проводити моніторинг холодового ланцюга за допомогою ФТІ;
- розуміти основну мету та статус ФТІ;
- вміти проводити моніторинг холодового ланцюга за допомогою механічних та електронних пристроїв реєстрації температури;
- вміти вживати заходи при ситуаціях, коли температура в холодильнику для вакцин виходить за межі допустимого діапазону;
- вміти вживати заходи щодо підтримання температури в холодильних боксах і термосумках для транспортування вакцин;
- провести правильне розміщення вакцин всередині обладнання холодового ланцюга;

- провести правильне підготування холодоелементів із льодом і з прохолодною водою;
- проводити тест на струшування;
- вміти розрізняти навмисно заморожений флакон від підозрілого.

Матеріали для заключного етапу заняття

Ситуаційні задачі

1. Медична сестра отримала партію вакцин БЦЖ у літній період при температурі +25 °С. Під час доставки не використовували холодоелементи. Через 3 години вакцини були поміщені у холодильник.
 - Чи можна використовувати ці вакцини?
 - Що може відбутися при введенні такої вакцини БЦЖ?
2. У ФАП доставили партію анатоксину дифтерійного. При перевірці термоіндикатора виявлено, що він змінив колір, сигналізуючи про перегрівання.
 - Які подальші дії медичного працівника?
3. Лікар перед виїздом у віддалене село для проведення щеплень запланував транспортувати вакцини в термоконтейнері. Він поклав туди заморожені холодоелементи без обгортання. Через кілька годин частина ампул замерзла.
 - Чим небезпечне заморожування вакцин?
 - Які дії лікаря на етапі утилізації замерзлих ампул?
4. При огляді холодильника у кабінеті щеплень виявлено, що флакон інактивованої поліомієлітної вакцини (ІПВ) стояв у дверцятах холодильника.
 - Чому є це порушенням правил зберігання?
 - Які основні критерії якості правил зберігання ІПВ?
5. Медична сестра проводить тест на струшування для перевірки вакцини адсорбованої проти кашлюку, дифтерії та правця (АКДП). Після струшування осад швидко осідає і верхня рідина стає прозорою.
 - Який висновок про якість вакцини?
 - Які подальші дії медичної сестри?
6. Під час ревізії запасів вакцин у районній лікарні виявили, що кілька ампул мали прострочений термін придатності, але зберігалися при правильній температурі.
 - Чи можна їх використовувати?
 - Які дії потрібно виконати?
7. У процесі вакцинації медпрацівник відкрив багатодозовий флакон і залишив його у кімнатній температурі на ніч. Наступного дня він планував використати залишки для щеплення дітей.
 - Чи допустимі його дії?
8. Фельдшер отримав завдання транспортувати вакцини в гірське село. У нього є два варіанти: звичайна сумка і сертифікований термоконтейнер. Він обрав сумку, обклавши ампули рушниками.
 - Чи дотримано принципів «холодового ланцюга»?
9. При отриманні партії вакцин до поліклініки завідувач кабінету щеплень перевіряє: термоіндикатор, цілісність упаковки, умови транспортування.
 - Чому всі ці кроки обов'язкові?

10. Медична сестра проводила транспортування та зберігання оральної поліомієлітної вакцини (ОПВ), при температурі +4 °С.

- Чи можна використовувати ці вакцини?
- Чи скорочується термін придатності ОПВ
- Що може відбутися при введенні такої ОПВ?

4. Підбиття підсумків:

оцінювання та розбір помилок під час проведення заняття здобувачами вищої освіти. Відповіді на запитання виниклими у здобувачів вищої освіти, викладачем. Оголошення теми наступного заняття.

5. Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Імунопрофілактика інфекційних хвороб : навчально-методичний посібник / Л.І. Чернишова, Ф.І. Лапій, А.П. Волоха та ін. ; за ред. Л.І. Чернишової, Ф.І. Лапії, А.П. Волохи. 3 – тє вид., переробл. і допов. – К. : ВСВ «Медицина», Київ, 2022. 336 с.
2. Імунопрофілактика інфекційних хвороб : навчально-методичний посібник / Л.І. Чернишова, Ф.І. Лапій, А.П. Волоха та ін. ; за ред. Л.І. Чернишової, Ф.І. Лапії, А.П. Волохи. Київ, 2020. 304 с.
3. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу: оновлений випуск 2015 року. Копенгаген: Європейське регіональне бюро ВООЗ; 2024. Ліцензія: CC BY-NC-SA 3.0. 272 с.
4. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань у дітей та дорослих: друге доповнене видання навчально-методичного посібника /Т. О.Крючко, Т. І.Коваль, О. Г.Марченко, О. Я.Ткаченко. – Львів: «Магнолія 2006», 2023 – 160 с.

Додаткова література:

1. Радаєва І. М. Імунопрофілатика інфекційних хвороб : метод. вказівки / І. М. Радаєва. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2022. – 28 с.
2. Дитяча імунологія: підручник (ВНЗ IV р. а.) / Л.І. Чернишова, А.П. Волоха, Л.В. Костюченко та ін.; за ред. Л.І. Чернишової, А.П. Волохи : ВСВ «Медицина», Київ, 2013. 720 с.
3. Абдул К. Аббас. Основи імунології. Функції та розлади імунної системи. ВСВ «Медицина», Київ: 2020. 324 с.

Електронні ресурси:

1. Сторінка сайту МОЗ України щодо вакцинації. – Режим доступу : <http://moz.gov.ua/immunization>
2. Сторінка сайту Центру громадського здоров'я МОЗ України щодо імунізації. – Режим доступу : <https://phc.org.ua/pages/diseases/immunization>
3. Сторінка сайту ВООЗ щодо імунізації (англійською мовою). – Режим доступу : <http://www.who.int/topics/immunization/en/>
4. Сторінка сайту ВООЗ з посиланням на тренінгові матеріали щодо імунопрофілактики (англійською мовою). – Режим доступу : <http://www.who.int/immunization/documents/training/en>
5. Сторінка сайту ВООЗ з позицією стосовно вакцинокерованих інфекцій (англійською мовою). – Режим доступу : <http://www.who.int/immunization/documents/positionpapers/en/>
6. Сторінка сайту Глобального комітету з безпеки вакцин (ВООЗ) (англійською мовою). – Режим доступу : http://www.who.int/vaccine_safety/committee/en/
7. Сторінка сайту Європейського комітету з контролю за захворюваннями, ECDC (англійською мовою). – Режим доступу : <https://ecdc.europa.eu/en/home>

8. Сторінка сайту ECDC з календарями щеплень країн ЄС (англійською мовою). – Режим доступу : <https://vaccine-schedule.ecdc.europa.eu>
9. Сторінка сайту Центрів з контролю і профілактики захворювань США (CDC) щодо вакцин та імунізації (англійською мовою). – Режим доступу : <https://www.cdc.gov/vaccines/index.html>
10. Сторінка сайту щодо програми імунізації в Австралії (англійською мовою). – Режим доступу : <http://www.immunise.health.gov.au/>
11. Сторінка сайту щодо імунізації в Ірландії (англійською мовою). – Режим доступу : <https://www.hse.ie/eng/health/Immunisation/>
12. Сторінка сайту інформаційного веб-сайту державного сектора Сполученого Королівства з настановами щодо імунопрофілактики інфекційних хвороб The Green Book (англійською мовою). – Режим доступу : <https://www.gov.uk/government/collections/immunisation-against-infectious-disease-the-green-book> the-green-book

Практичне заняття №12

Тема: «Забезпечення безпеки ін'єкцій»-2г

Мета: Поглибити розуміння здобувачів щодо основ безпечного проведення ін'єкцій; надати знання про сучасні типи ін'єкційного обладнання та їх захисні механізми; навчити правилам правильного введення вакцин і простим прийомам підвищення ін'єкційної безпеки; висвітлити підходи до профілактики травмування голками, включаючи організацію робочого місця та фіксацію положення дитини під час ін'єкції; сформувати практичні навички у сфері поводження з використаними шприцами та голками, застосування контейнерів для утилізації й дотримання вимог інфекційного контролю.

Основні поняття:

Безпека ін'єкцій, ін'єкційне обладнання, медичні відходи

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці

План:

11. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

12. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати відповіді на питання.

- Що означає поняття «безпека ін'єкцій»?
- Які існують типи ін'єкційного обладнання?
- У чому полягає особливість авто-деструктивних шприців?
- Що таке функція запобігання повторному використанню (ЗПВ)?
- Що таке укол голкою і які його наслідки?
- Які інфекції найчастіше передаються через травму голкою?
- Які організаційні заходи допомагають знизити ризик уколів голкою?
- Які вимоги до облаштування робочого місця для проведення імунізації?
- Яке значення має правильне положення тіла дитини під час ін'єкції?
- Які основні правила безпеки слід дотримуватися при роботі зі шприцами та

голками?

- Що відносять до категорії «гострі медичні відходи»?
- Чому правильне поводження з гострими відходами є критично важливим?
- Що таке коробка безпечної утилізації?
- Які правила використання коробок безпечної утилізації?
- Як правильно поводитися із заповненою коробкою безпечної утилізації?
- Які можливі наслідки неправильного поводження з використаними шприцами і голками?
- Які основні професійні навички повинен мати медичний працівник для забезпечення безпечних ін'єкцій?

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

- Опрацювати основні терміни: безпека ін'єкцій, ін'єкційне обладнання, правильне введення вакцини, укол голкою, профілактика уколів голкою, безпечна організація робочої зони, положення дитини під час ін'єкції, гострі медичні відходи, контейнери/коробки для безпечної утилізації, правильна утилізація відходів
- Ознайомитися з сучасними видами ін'єкційного обладнання та їх захисними функціями.
- Проаналізувати прості методи підвищення безпеки ін'єкцій у щоденній роботі медичного працівника.
- Вивчити фактори ризику та механізми виникнення уколів голкою; засвоїти алгоритм дій у випадку травми гострим предметом.
- Опанувати правила безпечної роботи зі шприцами та голками: уникнення повторного надягання ковпачка, передача шприца, контроль за рухами пацієнта.
- Вивчити вимоги до облаштування робочого місця для проведення імунізації з метою мінімізації ризику травмування.
- Ознайомитися з техніками фіксації положення дитини для проведення ін'єкції.
- Оцінити значення правильного збору та утилізації використаних шприців і голок у профілактиці інфекцій.
- Вивчити основні принципи поводження з гострими медичними відходами.
- Ознайомитися з будовою та правилами використання коробок безпечної утилізації.
- Вивчити порядок дій при заповненні коробки безпечної утилізації та алгоритм її подальшої утилізації.
- Проаналізувати можливі наслідки неправильного поводження з використаними голками та шприцами для медпрацівників, пацієнтів і громади.
- Ознайомитися з національними та міжнародними рекомендаціями ВООЗ щодо безпеки ін'єкцій.
- Вивчити епідеміологічну значущість уколів голкою та статистику інфікування медичного персоналу.
- Підготувати приклади організаційних рішень, які допомагають зменшити ризик уколів голкою (планування, навчання, моніторинг).
- Проаналізувати, які наслідки для системи охорони здоров'я можуть мати порушення стандартів безпеки ін'єкцій.

Матеріали для заключного етапу заняття

11. Підбиття підсумків:

Проведення оцінювання здобувачів, підведення підсумків, оголошення наступної теми заняття.

12. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

6. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу. — Оновлений випуск 2015 року. — Женева: Всесвітня організація охорони здоров'я, 2015. — с. 125-145

Додаткова:

28. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчальний посібник / за ред. проф. А.В. Чернишової. — Київ, 2020. — 312 с.
29. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань дітей та дорослих / Т.О. Крючко, І.В. Снігурська, О.М. Івахненко [та ін.]. — Львів, 2023. — 148 с.
30. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: методичні вказівки / І.М. Радаєва. — Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2022. — 26 с.
31. Epidemiology and prevention of vaccine-preventable diseases / J. Hamborsky, A. Kroger, S. Wolfe (eds.). — 14th ed. — Washington, DC: Public Health Foundation, 2021. — Aug 2021.
32. Immunization stress-related responses: a manual for program managers and health professionals to prevent, identify and respond to stress-related responses following immunization / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2019. — 84 p.
33. Immunization in practice: a practical guide for health staff / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2015. — 183 p.

Електронні інформаційні ресурси:

26. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунопрофілактика та вакцини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization>
27. Міністерство охорони здоров'я України. Імунопрофілактика та календар профілактичних щеплень [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://moz.gov.ua/immunization>
28. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Вакцинація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/imunizaciya>
29. UNICEF Ukraine. Вакцинація: головне про щеплення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/vaccination>
30. Vaccine Safety Net (мережа ВООЗ). Надійна інформація про імунізацію [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.vaccinesafetynet.org>

Практичне заняття №14

Тема: «Утилізація використаного обладнання(шприци, голки, тощо) - 2г

Мета: Сформувати у здобувачів вищої медичної освіти знання та практичні навички щодо безпечного збору, тимчасового зберігання та утилізації використаного ін'єкційного інструментарію (шприців, голок) відповідно до вимог інфекційного контролю, нормативно-правових актів та протиепідемічного режиму з метою профілактики внутрішньолікарняних інфекцій та попередження розповсюдження інфекційних хвороб. Підвисити рівень професійної компетентності у сфері медичної профілактики у здобувачів вищої медичної освіти .

Основні поняття: Медичні відходи (класифікація), ін'єкційне обладнання (види), контаміноване обладнання, інфекційна безпека, контейнери для гострих предметів, попередня дезінфекція, збір і транспортування відходів, утилізація вакцин і залишків, нормативно-правові акти, протиепідемічний режим.

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці

План:

13. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

14. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати відповіді на питання.

1. Як класифікуються медичні відходи за категоріями?
2. Назвіть особливості утилізації кожної категорії.
3. Які існують види ін'єкційного обладнання?
4. До якої категорії відходів належать використані шприци та голки?
5. Що таке одноразовий ін'єкційний інструмент і чому його не можна повторно використовувати?
6. Що означає термін «контаміноване обладнання»?
7. Назвіть основні ризики при поводженні з контамінованим обладнанням?
8. Назвіть інфекції можуть передаватися через використані шприци та голки?
9. Назвіть правила утилізації використаного ін'єкційного обладнання одразу після щеплення?
10. Назвіть мету використання спеціальних контейнерів для гострих предметів?
11. Назвіть вимоги, які висуваються до контейнерів для утилізації шприців і голок?
12. Назвіть мету попередньої дезінфекції використаного медичного інструментарію?
13. Які засоби застосовують для попередньої дезінфекції шприців і голок?
14. Як правильно транспортувати медичні відходи всередині закладу охорони здоров'я?
15. Які правила утилізації залишків вакцин?
16. Які нормативно-правові акти регулюють поводження з медичними відходами в Україні?

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

☐ Опрацювати основні терміни. Вивчити поняття: Медичні відходи (класифікація), ін'єкційне обладнання (види), контаміноване обладнання, інфекційна безпека, контейнери для гострих предметів, попередня дезінфекція, збір і транспортування відходів, утилізація вакцин і залишків, нормативно-правові акти, протиепідемічний режим

- ☐ Знати класифікацію медичних відходів, види ін'єкційного обладнання
- ☐ Вивчити що таке інфекційна безпека.
- ☐ Вивчити основні види дезінфекції, збор і транспортування відходів
- ☐ Знати нормативно-правові акти, що регулюють поводження з медичними відходами в Україні..

Матеріали для заключного етапу заняття

13. Підбиття підсумків:

Проведення оцінювання здобувачів, підведення підсумків, оголошення наступної теми заняття.

14. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

7. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчальний посібник / за ред. проф. А.В. Чернишової. — Київ, 2020. — с. 28-64

Додаткова:

34. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу. — Оновлений випуск 2015 року. — Женева: Всесвітня організація охорони здоров'я, 2015. — 183 с.
35. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань дітей та дорослих / Т.О. Крючко, І.В. Снігурська, О.М. Івахненко [та ін.]. — Львів, 2023. — 148 с.
36. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: методичні вказівки / І.М. Радаєва. — Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2022. — 26 с.
37. Epidemiology and prevention of vaccine-preventable diseases / J. Hamborsky, A. Kroger, S. Wolfe (eds.). — 14th ed. — Washington, DC: Public Health Foundation, 2021. — Aug 2021.
38. Immunization stress-related responses: a manual for program managers and health professionals to prevent, identify and respond to stress-related responses following immunization / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2019. — 84 p.
39. Immunization in practice: a practical guide for health staff / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2015. — 183 p.

Електронні інформаційні ресурси:

31. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунопрофілактика та вакцини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization>
32. Міністерство охорони здоров'я України. Імунопрофілактика та календар профілактичних щеплень [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://moz.gov.ua/immunization>
33. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Вакцинація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/imunizaciya>
34. UNICEF Ukraine. Вакцинація: головне про щеплення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/vaccination>
35. Vaccine Safety Net (мережа ВООЗ). Надійна інформація про імунізацію [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.vaccinesafetynet.org>

Практичне заняття № 16

Тема: «Моніторинг та спостереження.» – 2 години

Мета:

Сформувані професійні уміння та поняття здобувачів вищої освіти, щодо особливостей надання послуг, повідомлення моніторингування з імунізації та епідеміологічного нагляду за вакцинованими захворюваннями та про несприятливі події після імунізації.

Основні поняття: вакцинокеровані захворювання (ВКЗ), моніторинг, спостереження, несприятливі події після імунізації (НППІ).

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці

План:

1. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).
2. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати відповіді на питання:
 - Знати основні інструменти моніторингу;
 - Знати ключові відомості з приводу ведення картка імунізації та облікового листа;
 - Знати поняття про дефолтерів правила та інформація, яка використовується для їх відстеження;
 - Знати та використовувати інструменти для нагляду за ВКЗ та НППІ;
 - Знати та використовувати інформацію яка вноситься в щомісячні зведені звіти за ВКЗ та НППІ;
 - Знати принципи та використовувати їх для аналізу даних моніторингу;
 - Знати принципи та використовувати їх для аналізу даних спостереження.
3. Формування професійних вмінь, навичок (оволодіння навичками, проведення курації, визначення схеми лікування, проведення лабораторного дослідження тощо).

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

- вміти використовувати реєстр імунізації для реєстрації щеплень та інформацію яка вноситься до нього;
- вміти заповнювати та користуватися карти імунізації та володіти інформацією, являється до неї;
- вміти заповнювати та користуватися обліковим листом та володіти інформацією, являється до нього;
- володіти принципами відстежування дефолтерів;
- оформлювати реєстраційні листи за інформацією імунізації дефолтерів;
- володіти основними інструментами, що використовуються у медичних закладах для відстеження та реєстрації за ВКЗ;
- володіти формами звіту про розслідування конкретного випадку ВКЗ;
- вміти оформлювати, вносити інформацію до лінійного списку ВКЗ;
- володіти основними інструментами, що використовуються у медичних закладах для відстеження та реєстрації за НППІ;
- вміти розробляти щомісячні зведені звіти з ВКЗ та НППІ;
- вміти розробляти моніторингові звіти програм імунізації;
- використовувати дані епідеміологічного нагляду за ВКЗ та НППІ. Поняття «Нульова звітність»;
- вміти розраховувати кількість флаконів та необхідних доз для проведення імунізації;
- вміти користуватися розрахунковими даними охоплення вакцинацією та аналізувати її;

- вміти користуватися розрахунковими даними спостереження за ВКЗ і НППІ та аналізувати її;

Матеріали для заключного етапу заняття
Ситуаційна задача № 1

Розрахуйте коефіцієнти використання вакцин для дитячої амбулаторії, якщо відомо, що кількість немовлят, що були вакциновані протягом періоду склала 25. Кількість наявних доз 64, кількість отриманих доз 19, на початок періоду. Залишок доз на складі 29.

Ситуаційна задача №2

Розрахуйте коефіцієнти витрати вакцин для амбулаторії, якщо відомо, що коефіцієнт використання вакцин склав 43%

Ситуаційна задача №3

Розрахуйте річну та місячну чисельність цільового населення, яке має отримати послуги з імунізації, якщо за даними: загальна кількість населення становить 4150.

Ситуаційна задача №4

Підрахуйте загальну кількість незавершених курсів між першою та останньою дозою тієї ж серії вакцини. За статистичними даними у амбулаторії 125 немовлят отримали пента 1, але з них 96 отримали всі 3 дози.

4. Підбиття підсумків:

Проведення оцінювання студентів, підведення підсумків, оголошення наступної теми заняття.

5. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна література:

1. Імунопрофілактика інфекційних хвороб : навчально-методичний посібник / Л.І. Чернишова, Ф.І. Лапій, А.П. Волоха та ін. ; за ред. Л.І. Чернишової, Ф.І. Лапія, А.П. Волохи. 3 – те вид., переробл. і допов. – К. : ВСВ «Медицина», Київ, 2022. 336 с.
2. Імунопрофілактика інфекційних хвороб : навчально-методичний посібник / Л.І. Чернишова, Ф.І. Лапій, А.П. Волоха та ін. ; за ред. Л.І. Чернишової, Ф.І. Лапія, А.П. Волохи. Київ, 2020. 304 с.
3. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу: оновлений випуск 2015 року. Копенгаген: Європейське регіональне бюро ВООЗ; 2024. Ліцензія: CC BY-NC-SA 3.0. 272 с.
4. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань у дітей та дорослих: друге доповнене видання навчально-методичного посібника /Т. О.Крючко, Т. І.Коваль, О. Г.Марченко, О. Я.Ткаченко. – Львів: «Магнолія 2006», 2023 – 160 с.

Додаткова література:

1. Радаєва І. М. Імунопрофілатика інфекційних хвороб : метод. вказівки / І. М. Радаєва. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2022. – 28 с.
2. Дитяча імунологія: підручник (ВНЗ IV р. а.) / Л.І. Чернишова, А.П. Волоха, Л.В. Костюченко та ін.; за ред. Л.І. Чернишової, А.П. Волохи : ВСВ «Медицина», Київ, 2013. 720 с.

3. Абдул К. Аббас. Основи імунології. Функції та розлади імунної системи. ВСВ «Медицина», Київ: 2020. 324 с.

Електронні ресурси:

13. Сторінка сайту МОЗ України щодо вакцинації. – Режим доступу : <http://moz.gov.ua/immunization>
14. Сторінка сайту Центру громадського здоров'я МОЗ України щодо імунізації. – Режим доступу : <https://phc.org.ua/pages/diseases/immunization>
15. Сторінка сайту ВООЗ щодо імунізації (англійською мовою). – Режим доступу : <http://www.who.int/topics/immunization/en/>
16. Сторінка сайту ВООЗ з посиланням на тренінгові матеріали щодо імунопрофілактики (англійською мовою). – Режим доступу : <http://www.who.int/immunization/documents/training/en>
17. Сторінка сайту ВООЗ з позицією стосовно вакцинокерованих інфекцій (англійською мовою). – Режим доступу : <http://www.who.int/immunization/documents/positionpapers/en/>
18. Сторінка сайту Глобального комітету з безпеки вакцин (ВООЗ) (англійською мовою). – Режим доступу : http://www.who.int/vaccine_safety/committee/en/
19. Сторінка сайту Європейського комітету з контролю за захворюваннями, ECDC (англійською мовою). – Режим доступу : <https://ecdc.europa.eu/en/home>
20. Сторінка сайту ECDC з календарями щеплень країн ЄС (англійською мовою). – Режим доступу : <https://vaccine-schedule.ecdc.europa.eu>
21. Сторінка сайту Центрів з контролю і профілактики захворювань США (CDC) щодо вакцин та імунізації (англійською мовою). – Режим доступу : <https://www.cdc.gov/vaccines/index.html>
22. Сторінка сайту щодо програми імунізації в Австралії (англійською мовою). – Режим доступу : <http://www.immunise.health.gov.au/>
23. Сторінка сайту щодо імунізації в Ірландії (англійською мовою). – Режим доступу : <https://www.hse.ie/eng/health/Immunisation/>
24. Сторінка сайту інформаційного веб-сайту державного сектора Сполученого Королівства з настановами щодо імунопрофілактики інфекційних хвороб The Green Book (англійською мовою). – Режим доступу : <https://www.gov.uk/government/collections/immunisation-against-infectious-disease-the-green-book> the-green-book

Практичне заняття №17

Тема: «Показання та протипоказання до проведення щеплень» - 2г

Мета: Надати здобувачам освіти систематизовану та актуальну інформацію про основні препарати, що застосовуються для імунопрофілактики інфекційних хвороб, зокрема анатоксинів; ознайомити з їх механізмами дії, їх отримання, характеристиками, застосуванню та ролі у формуванні активного штучного імунітету, з метою формування цілісного уявлення про роль імунопрофілактики у попередженні поширення інфекційних захворювань та підвищення рівня професійної компетентності у сфері медичної профілактики.

Основні поняття:

Імунопрофілактика, імунітет, імуна відповідь, вакцинація (щеплення), показання, протипоказання, поствакцинальна реакція, медичний відвод, календар профілактичних щеплень, інформована згода, вакцинальний анамнез.

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці

План:

15. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

16. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати відповіді на питання.

30. Що таке активна і пасивна імунопрофілактика?
31. Які препарати застосовуються для активної імунопрофілактики?
32. Які препарати застосовуються для пасивної імунопрофілактики?
33. Які основні показання до проведення профілактичних щеплень?
34. Класифікація протипоказань до щеплень (абсолютні, відносні, тимчасові, постійні).
35. Які вимоги до медичного огляду перед вакцинацією?
36. Що таке поствакцинальна реакція та які вони бувають?
37. Склад і зміст національного календаря профілактичних щеплень.
38. Які особливості щеплення у пацієнтів з хронічними захворюваннями, алергіями, імунодефіцитами?
39. Що таке вакцинальний анамнез?
40. Які протипоказання специфічні для окремих вакцин (наприклад, АКДП, БЦЖ, КПК тощо)?
41. Алгоритм дій медичного працівника при виявленні протипоказань

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

☐ Опрацювати основні терміни. Вивчити поняття: Імунопрофілактика, імунітет, імуна відповідь, вакцинація (щеплення), показання, протипоказання, поствакцинальна реакція, медичний відвод, календар профілактичних щеплень, інформована згода, вакцинальний анамнез.

☐ Знати :

- Основні показання до проведення профілактичних щеплень.
- Класифікацію протипоказань до щеплень (абсолютні, відносні, тимчасові, постійні).
- Особливості щеплення у пацієнтів з хронічними захворюваннями, алергіями, імунодефіцитами.
- Вимоги до медичного огляду перед вакцинацією.
- Правила ведення медичної документації щодо вакцинації.
- Склад і зміст національного календаря профілактичних щеплень.

☐ Вміти:

- Провести опитування та огляд пацієнта перед щепленням.
 - Визначити наявність або відсутність протипоказань до вакцинації.
 - Обґрунтувати рішення про проведення або відстрочку щеплення.
 - Надати рекомендації пацієнту щодо подальших щеплень.
 - Розпізнавати типові поствакцинальні реакції та ускладнення.
- ☐ Володіти:
- Навичками клінічного мислення при оцінці ризиків та показань до щеплення.
 - Алгоритмом дій у разі виявлення протипоказань.
 - Принципами комунікації з пацієнтом або батьками/опікунами щодо необхідності щеплень.
 - Методами заповнення щеплювальної документації та ведення обліку.
 - Вмінням працювати відповідно до чинних наказів МОЗ щодо вакцинації.

Матеріали для заключного етапу заняття

15. Підбиття підсумків:

Проведення оцінювання здобувачів, підведення підсумків, оголошення наступної теми заняття.

16. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

8. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчальний посібник / за ред. проф. А.В. Чернишової. — Київ, 2020. — с. 28-64

Додаткова:

40. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу. — Оновлений випуск 2015 року. — Женева: Всесвітня організація охорони здоров'я, 2015. — 183 с.
41. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань дітей та дорослих / Т.О. Крючко, І.В. Снігурська, О.М. Івахненко [та ін.]. — Львів, 2023. — 148 с.
42. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: методичні вказівки / І.М. Радаєва. — Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2022. — 26 с.
43. Epidemiology and prevention of vaccine-preventable diseases / J. Hamborsky, A. Kroger, S. Wolfe (eds.). — 14th ed. — Washington, DC: Public Health Foundation, 2021. — Aug 2021.
44. Immunization stress-related responses: a manual for program managers and health professionals to prevent, identify and respond to stress-related responses following immunization / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2019. — 84 p.
45. Immunization in practice: a practical guide for health staff / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2015. — 183 p.

Електронні інформаційні ресурси:

36. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунопрофілактика та вакцини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization>
37. Міністерство охорони здоров'я України. Імунопрофілактика та календар профілактичних щеплень [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://moz.gov.ua/immunization>
38. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Вакцинація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/imunizaciya>
39. UNICEF Ukraine. Вакцинація: головне про щеплення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/vaccination>
40. Vaccine Safety Net (мережа ВООЗ). Надійна інформація про імунізацію [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.vaccinesafetynet.org>

Практичне заняття №18

Тема: «Поствакцинальні реакції та ускладнення» - 2г

Мета: удосконалити знання здобувачів вищої освіти щодо поствакцинальних реакцій і ускладнень; сформувати вміння відрізняти нормальні фізіологічні відповіді організму на щеплення від патологічних станів; навчити принципам моніторингу та реєстрації поствакцинальних подій; розвинути практичні навички у комунікації з пацієнтами щодо безпеки вакцинації.

Основні поняття: імунопрофілактика, імунітет, імунна відповідь, поствакцинальна реакція, поствакцинальне ускладнення, місцева реакція, загальна реакція, гіперергічна реакція, анафілаксія, фебрильні судоми, протипоказання, моніторинг безпеки імунопрофілактики, фармаконагляд.

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці

План:

17. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

18. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати відповіді на питання.

- 1 Які бувають види поствакцинальних реакцій?
- 2 Чим відрізняються реакція і ускладнення?
- 3 Які типові місцеві та загальні реакції після щеплень?
- 4 Що таке фебрильні судоми і з якими вакцинами вони пов'язані?
- 5 Які ускладнення є найнебезпечнішими?
- 6 Як відрізнити випадковий збіг захворювання після щеплення від справжнього ускладнення?
- 7 Які основні протипоказання до вакцинації?
- 8 Як здійснюється моніторинг і звітність про несприятливі події після імунізації (НППІ)?

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

1. Опрацювати основні терміни: поствакцинальна реакція, ускладнення, НППП.
2. Ознайомитися з класифікацією поствакцинальних реакцій (місцеві, загальні, ускладнення).
3. Вивчити фізіологічні реакції: біль, почервоніння, набряк у місці ін'єкції, підвищення температури, нездужання.
4. Скласти таблицю «Нормальні реакції – Ускладнення» з прикладами.
5. Проаналізувати механізми виникнення ускладнень (алергічні, неврологічні, інфекційні).
6. Ознайомитися з алгоритмом надання невідкладної допомоги при анафілаксії після вакцинації.
7. Скласти перелік абсолютних і відносних протипоказань до вакцинації.
8. Розглянути приклади поствакцинальних подій із практики: гіпертермія після АКДП, судоми після корової вакцини, анафілаксія після введення вакцини проти грипу.
9. Визначити відмінність між «випадковим збігом» і «причинно-наслідковим зв'язком» при розвитку ускладнень.
10. Ознайомитися з системою моніторингу НППП в Україні та міжнародними стандартами ВООЗ.
11. Пояснити роль медичного працівника у спостереженні за пацієнтом після вакцинації (15–30 хв).
12. Навчитися правильно інформувати пацієнтів про можливі легкі реакції після щеплень і дії у випадку ускладнень.
13. Скласти пам'ятку для батьків: «Що нормально після щеплення і коли слід звернутися до лікаря».
14. Ознайомитися з рекомендаціями щодо ведення пацієнтів після поствакцинальних реакцій (чи можна продовжувати щеплення, які корекції вносити).
15. Розглянути етичні аспекти комунікації: як не допустити втрати довіри після поодиноких ускладнень.
16. Розробити алгоритм дій лікаря у випадку повідомлення про серйозну несприятливу подію після імунізації.
17. Порівняти дані про частоту ускладнень після вакцинації з ризиком тяжких ускладнень самої інфекції.
18. Ознайомитися з прикладами інформаційних кампаній щодо безпеки вакцинації.
19. Проаналізувати, як поствакцинальні реакції впливають на ставлення суспільства до імунопрофілактики.
20. Сформулювати висновки: які заходи знижують ризик ускладнень і зміцнюють довіру до вакцинації.

Матеріали для заключного етапу заняття

17. Підбиття підсумків:

Проведення оцінювання здобувачів, підведення підсумків, оголошення наступної теми заняття.

18. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

9. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчальний посібник / за ред. проф. А.В. Чернишової. — Київ, 2020. — с. 28-64

Додаткова:

46. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу. — Оновлений випуск 2015 року. — Женева: Всесвітня організація охорони здоров'я, 2015. — 183 с.
47. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань дітей та дорослих / Т.О. Крючко, І.В. Снігурська, О.М. Івахненко [та ін.]. — Львів, 2023. — 148 с.
48. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: методичні вказівки / І.М. Радаєва. — Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2022. — 26 с.
49. Epidemiology and prevention of vaccine-preventable diseases / J. Hamborsky, A. Kroger, S. Wolfe (eds.). — 14th ed. — Washington, DC: Public Health Foundation, 2021. — Aug 2021.
50. Immunization stress-related responses: a manual for program managers and health professionals to prevent, identify and respond to stress-related responses following immunization / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2019. — 84 p.
51. Immunization in practice: a practical guide for health staff / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2015. — 183 p.

Електронні інформаційні ресурси:

41. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунопрофілактика та вакцини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization>
42. Міністерство охорони здоров'я України. Імунопрофілактика та календар профілактичних щеплень [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://moz.gov.ua/immunization>
43. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Вакцинація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/imunizaciya>
44. UNICEF Ukraine. Вакцинація: головне про щеплення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/vaccination>
45. Vaccine Safety Net (мережа ВООЗ). Надійна інформація про імунізацію [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.vaccinesafetynet.org>

Практичне заняття №21

Тема: « Імунопрофілактика дифтерії та кашлюка » - 2г

Мета: Забезпечити здобувачів вищої медичної освіти комплексними знаннями про етіологію, патогенез, клінічні прояви дифтерії та коклюшу, а також сформувати практичні навички з імунопрофілактики цих захворювань шляхом ознайомлення з сучасними вакцинами, схемами щеплень і методами оцінки ефективності імунізації.

Основні поняття: Дифтерія, кашлюк (коклюш), імунопрофілактика, вакцинація, анатоксин, АКДП (DTP), Ацелюлярна вакцина (аКДП / аР), Національний календар профілактичних щеплень, первинна вакцинація, ревакцинація, поствакцинальні реакції та ускладнення, протипокази до вакцинації, планова та екстрена імунопрофілактика.

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці

План:

19. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

20. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати відповіді на питання.

1. Дифтерія: характеристика збудника, епідеміологія, патогенез .
2. Опишіть основні клінічні прояви дифтерії, залежно від форми.
3. Кашлюк: характеристика збудника, епідеміологія, основні ланки патогенезу.
4. Опишіть клінічні симптоми кашлюку, залежно від періоду хвороби.
5. Дайте визначення терміну «імунопрофілактика» та охарактеризуйте її роль у запобіганні інфекційним захворюванням.
6. Перерахуйте основні види імунопрофілактики і дайте їм коротку характеристику.
7. Розкрийте поняття «вакцинація» та сформулюйте її основні цілі у контексті профілактики дифтерії та кашлюка.
8. Поясніть механізм дії анатоксину (токсоїду) у вакцинах проти дифтерії.
9. Які компоненти включені до складу комбінованої АКДП-вакцини та яка їх функціональна роль?
10. Порівняйте цілюноклітинну та ацелюлярну вакцини проти кашлюка за складом та профілем безпеки.
11. Дайте визначення первинної вакцинації та ревакцинації у контексті формування і підтримання імунітету.
12. Що таке колективний (популяційний) імунітет і яку роль він відіграє у контролі інфекційних захворювань?
13. Охарактеризуйте основні медичні протипоказання до проведення вакцинації проти дифтерії та кашлюка.
14. Наведіть основні положення національного календаря профілактичних щеплень щодо імунопрофілактики дифтерії та кашлюка.
15. Які типові побічні реакції можуть виникати після введення вакцини АКДП, і як їх класифікують?

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

- Опрацювати основні терміни . Вивчити поняття поняття: Дифтерія, кашлюк (коклюш), імунопрофілактика, вакцинація, анатоксин , АКДП (DTP), Ацелюлярна вакцина (аКДП / аР) , Національний календар профілактичних щеплень, первинна вакцинація , ревакцинація, поствакцинальні реакції та ускладнення, протипокази до вакцинації , планова та екстрена імунопрофілактика.
- Ознайомитись з етіологією, патогенезом, клінічними проявами дифтерії та кашлюка.
- Вивчити принципи імунопрофілактики інфекційних захворювань, зокрема дифтерії та кашлюка.
- Засвоїти склад і механізм дії вакцин, що застосовуються для профілактики дифтерії та кашлюка.

- Ознайомитись із національним календарем профілактичних щеплень щодо дифтерії та кашлюка.
- Розглянути можливі протипоказання та побічні реакції після вакцинації.

Матеріали для заключного етапу заняття

19. Підбиття підсумків:

Проведення оцінювання здобувачів, підведення підсумків, оголошення наступної теми заняття.

20. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

10. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчальний посібник / за ред. проф. А.В. Чернишової. — Київ, 2020. — с. 28-64

Додаткова:

52. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу. — Оновлений випуск 2015 року. — Женева: Всесвітня організація охорони здоров'я, 2015. — 183 с.
53. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань дітей та дорослих / Т.О. Крючко, І.В. Снігурська, О.М. Івахненко [та ін.]. — Львів, 2023. — 148 с.
54. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: методичні вказівки / І.М. Радаєва. — Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2022. — 26 с.
55. Epidemiology and prevention of vaccine-preventable diseases / J. Hamborsky, A. Kroger, S. Wolfe (eds.). — 14th ed. — Washington, DC: Public Health Foundation, 2021. — Aug 2021.
56. Immunization stress-related responses: a manual for program managers and health professionals to prevent, identify and respond to stress-related responses following immunization / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2019. — 84 p.
57. Immunization in practice: a practical guide for health staff / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2015. — 183 p.

Електронні інформаційні ресурси:

46. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунопрофілактика та вакцини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization>
47. Міністерство охорони здоров'я України. Імунопрофілактика та календар профілактичних щеплень [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://moz.gov.ua/immunization>
48. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Вакцинація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/imunizaciya>
49. UNICEF Ukraine. Вакцинація: головне про щеплення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/vaccination>
50. Vaccine Safety Net (мережа ВООЗ). Надійна інформація про імунізацію [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.vaccinesafetynet.org>

Практичне заняття №22

Тема: «Імунопрофілактика кору, епідемічного паротиту, краснухи. Глобальна стратегія ВООЗ» - 2г

Мета: Сформувати у здобувачів вищої медичної освіти знання про епідеміологічні особливості кору, епідемічного паротиту та краснухи, принципи їх специфічної

профілактики, склад та схеми введення вакцини КПК, а також ознайомити з глобальною стратегією ВООЗ щодо елімінації цих захворювань для забезпечення ефективної імунопрофілактики та зниження захворюваності на національному й міжнародному рівнях.

Основні поняття: кір, епідемічний паротит, краснуха, комбінована вакцина КПК (MMR), планові щеплення проти кору, паротиту, краснухи за календарем щеплень України, поствакцинальний імунітет, протипоказання до щеплення КПК, ускладнення після щеплення, глобальна стратегія елімінації кору та краснухи ВООЗ

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці

План:

21. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

22. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати відповіді на питання.

1. Кір – етіологія, епідеміологія, механізм передачі.
2. Ускладнення найбільш характерні для кору.
3. Епідемічний паротит - етіологія, епідеміологія, механізм передачі, ускладнення.
4. Краснуха - характеристика збудника, шляхи передачі. Вроджений краснуха.
5. Склад комбінованої вакцини КПК (MMR)
6. У якому віці згідно з Національним календарем проводиться щеплення проти КПК?
7. Яка тривалість поствакцинального імунітету після КПК-вакцинації?
8. Назвіть абсолютні протипоказання до введення вакцини КПК.
9. Які типові поствакцинальні реакції можливі після введення вакцини КПК?
10. У чому полягає мета глобальної стратегії ВООЗ щодо елімінації кору і краснухи?
11. Які етапи реалізації програми елімінації кору визначає ВООЗ?
12. Які критерії сертифікації елімінації кору та краснухи застосовуються ВООЗ?
13. Що таке колективний імунітет і яке охоплення щепленнями вважається достатнім для його формування?
14. Яку роль відіграє медичний працівник у підвищенні рівня імунізації населення?
15. Чому важливо дотримуватися графіку вакцинації проти кору, паротиту і краснухи?

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

☐ Опрацювати основні терміни: кір, епідемічний паротит, краснуха, комбінована вакцина КПК (MMR), планові щеплення проти кору, паротиту, краснухи за календарем щеплень України, поствакцинальний імунітет, протипоказання до щеплення КПК, ускладнення після щеплення, глобальна стратегія елімінації кору та краснухи ВООЗ.

- Ознайомитись з етіологією, патогенезом, клінічними проявами та ускладненнями кору, епідемічного паротиту, краснухи.

- Вивчити принципи імунопрофілактики інфекційних захворювань, зокрема кору, епідемічного паротиту, краснухи .
- Засвоїти склад і механізм дії вакцини КПК (MMR).
- Ознайомитись із національним календарем профілактичних щеплень .
- Розглянути протипоказання та побічні реакції після вакцинації.
- Вивчити мету глобальної стратегії ВООЗ щодо елімінації кору і краснухи, етапи реалізації програми та критерії сертифікації елімінації кору та краснухи , що застосовуються ВООЗ.
- Розглянути роль , яку відіграє медичний працівник у підвищенні рівня імунізації населення

Матеріали для заключного етапу заняття

21. Підбиття підсумків:

Проведення оцінювання здобувачів, підведення підсумків, оголошення наступної теми заняття.

22. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

11. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчальний посібник / за ред. проф. А.В. Чернишової. — Київ, 2020. — с. 28-64

Додаткова:

58. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу. — Оновлений випуск 2015 року. — Женева: Всесвітня організація охорони здоров'я, 2015. — 183 с.
59. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань дітей та дорослих / Т.О. Крючко, І.В. Снігурська, О.М. Івахненко [та ін.]. — Львів, 2023. — 148 с.
60. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: методичні вказівки / І.М. Радаєва. — Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2022. — 26 с.
61. Epidemiology and prevention of vaccine-preventable diseases / J. Hamborsky, A. Kroger, S. Wolfe (eds.). — 14th ed. — Washington, DC: Public Health Foundation, 2021. — Aug 2021.
62. Immunization stress-related responses: a manual for program managers and health professionals to prevent, identify and respond to stress-related responses following immunization / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2019. — 84 p.
63. Immunization in practice: a practical guide for health staff / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2015. — 183 p.

Електронні інформаційні ресурси:

51. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунопрофілактика та вакцини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization>
52. Міністерство охорони здоров'я України. Імунопрофілактика та календар профілактичних щеплень [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://moz.gov.ua/immunization>
53. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Вакцинація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/imunizaciya>
54. UNICEF Ukraine. Вакцинація: головне про щеплення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/vaccination>
55. Vaccine Safety Net (мережа ВООЗ). Надійна інформація про імунізацію [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.vaccinesafetynet.org>

Практичне заняття №23

Тема: «Імунопрофілактика грипу. Вакцинація груп ризику» - 2г

Мета: Сформувати у здобувачів вищої освіти уявлення про епідеміологічне значення грипу, принципи імунопрофілактики, характеристики сучасних грипозних вакцин, їх ефективність і безпеку. Ознайомити з показаннями до вакцинації, особливостями щеплення осіб із груп ризику та навчити визначати тактику профілактичних дій у період сезонного підйому захворюваності.

Основні поняття:

Імунопрофілактика, імунітет, імуна відповідь, вакцинація (щеплення), грип, сезонна вакцинація, групи ризику при грипі, інактивовані вакцини, живі атенуйовані вакцини, показання до вакцинації проти грипу, протипоказання до вакцинації проти грипу, ефективність вакцин, поствакцинальні реакції, індивідуальна профілактика, колективна профілактика.

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці

План:

23. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

24. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати відповіді на питання.

1. Що таке грип і які його епідеміологічні особливості?
2. Які основні методи профілактики грипу?
3. Що таке імунопрофілактика грипу?
4. Які типи вакцин використовуються для профілактики грипу?
5. Що таке інактивована вакцина проти грипу і як вона діє?
6. У чому полягають переваги і недоліки живої грипозної вакцини?
7. Коли рекомендовано проводити сезонну вакцинацію проти грипу?
8. Які групи населення належать до груп ризику і чому?
9. Чому важливо вакцинувати медичних працівників і літніх людей?
10. Які існують протипоказання до щеплення проти грипу?
11. Чим відрізняються поствакцинальні реакції від ускладнень?
12. Які міжнародні рекомендації щодо щорічної вакцинації проти грипу?
13. Як оцінити ефективність вакцинації проти грипу в конкретному регіоні?
14. Які є особливості вакцинації проти грипу у вагітних?
15. Як організовується вакцинація населення в умовах пандемічного підйому грипу?

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

☐ Опрацювати основні терміни. Вивчити поняття: Імунопрофілактика, імунітет, імуна відповідь, вакцинація (щеплення), грип, сезонна вакцинація, групи ризику при грипі, інактивовані вакцини, живі атенуйовані вакцини, показання до вакцинації проти грипу, протипоказання до вакцинації проти грипу, ефективність вакцин, поствакцинальні реакції, індивідуальна профілактика, колективна профілактика.

☐ Знати :

- Основні характеристики вірусу грипу та шляхи його поширення.
- Епідеміологічні особливості сезонного грипу.
- Види вакцин проти грипу, їх склад, принцип дії та відмінності.
- Категорії населення, які входять до груп ризику щодо ускладнень від грипу.
- Показання та протипоказання до вакцинації проти грипу.
- Національні та міжнародні підходи до імунопрофілактики грипу.

□ Вміти:

- Визначати осіб, які підлягають вакцинації проти грипу (з груп ризику).
- Проводити медичний огляд перед щепленням.
- Вибирати оптимальний тип вакцини з урахуванням віку та стану здоров'я пацієнта.
- Вести щеплювальну документацію.
- Надати пацієнту поради щодо профілактики грипу та можливих поствакцинальних реакцій.

□ Володіти:

- Алгоритмом організації вакцинації під час сезону грипу.
- Навичками комунікації з населенням щодо важливості щеплення.
- Принципами розрахунку охоплення груп ризику вакцинацією.
- Стратегіями зниження поширення грипу в колективах (лікарні, школи, підприємства).
- Методами оцінки ефективності профілактичних заходів.

Матеріали для заключного етапу заняття

23. Підбиття підсумків:

Проведення оцінювання здобувачів, підведення підсумків, оголошення наступної теми заняття.

24. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

12. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчальний посібник / за ред. проф. А.В. Чернишової. — Київ, 2020. — с. 28-64

Додаткова:

64. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу. — Оновлений випуск 2015 року. — Женева: Всесвітня організація охорони здоров'я, 2015. — 183 с.
65. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань дітей та дорослих / Т.О. Крючко, І.В. Снігурська, О.М. Івахненко [та ін.]. — Львів, 2023. — 148 с.
66. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: методичні вказівки / І.М. Радаєва. — Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2022. — 26 с.
67. Epidemiology and prevention of vaccine-preventable diseases / J. Hamborsky, A. Kroger, S. Wolfe (eds.). — 14th ed. — Washington, DC: Public Health Foundation, 2021. — Aug 2021.
68. Immunization stress-related responses: a manual for program managers and health professionals to prevent, identify and respond to stress-related responses following immunization / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2019. — 84 p.
69. Immunization in practice: a practical guide for health staff / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2015. — 183 p.

Електронні інформаційні ресурси:

56. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунопрофілактика та вакцини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization>
57. Міністерство охорони здоров'я України. Імунопрофілактика та календар профілактичних щеплень [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://moz.gov.ua/immunization>
58. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Вакцинація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/imunizaciya>
59. UNICEF Ukraine. Вакцинація: головне про щеплення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/vaccination>
60. Vaccine Safety Net (мережа ВООЗ). Надійна інформація про імунізацію [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.vaccinesafetynet.org>

Практичне заняття №24

Тема: «Імунопрофілактика при травмах»-2г

Мета: Поглибити знання здобувачів щодо ролі імунопрофілактики при травматичних ушкодженнях; розкрити значення активної та пасивної імунізації при профілактиці правця та інших інфекцій, пов'язаних із травмами; удосконалити розуміння принципів формування специфічного імунітету; сформувати практичні вміння у виборі оптимальної тактики імунізації пацієнтів залежно від характеру травми та імунного статусу.

Основні поняття:

Правець, імунний статус, анатоксин, сироватка, імуноглобулін

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці

План:

25. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

26. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати відповіді на питання:

- Які основні показання до імунопрофілактики при травмах?
- Чому саме правець є ключовою інфекцією при травмах?
- Які особливості формування імунітету проти правця?
- Які вакцини застосовуються для профілактики правця?
- Які препарати використовуються для пасивної профілактики правця?
- У чому відмінність анатоксину від імуноглобуліну?
- Що таке бустерна доза вакцини і коли вона показана?
- Як визначають імунний статус пацієнта щодо правця?
- Які критерії враховують при виборі тактики імунопрофілактики при травмах?
- Які особливості ведення пацієнта з чистою раною?
- Які особливості ведення пацієнта з контамінованою раною?
- У чому суть алгоритму імунопрофілактики при травмах?
- Які існують протипоказання до введення вакцин чи імуноглобуліну?
- Які ускладнення можливі після імунізації при травмах?
- Яке значення колективного імунітету для профілактики правця?
- Що потрібно для глобального контролю правця?

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

- Опрацювати основні терміни: комбінована імунізація, анатоксин, імуноглобулін, імунний статус.
- Вивчити етіологію та патогенез правця як ключової інфекції, що виникає після травм.
- Вивчити епідеміологічні аспекти правця: поширеність, летальність, роль імунопрофілактики.
- Засвоїти механізми формування специфічного імунітету проти правця.
- Зрозуміти відмінності між активною і пасивною імунізацією при травмах.
- Вивчити показання до застосування активної, пасивної та комбінованої імунопрофілактики.
- Знати основні препарати для профілактики правця: анатоксини, імуноглобуліни, антитоксичні сироватки.
- Розглянути правила введення анатоксину та специфічних імуноглобулінів.
- Засвоїти поняття бустерної дози та її значення для підтримання імунітету.
- Вивчити алгоритм дій при травмах: вибір імунопрофілактики залежно від характеру рани та імунного статусу пацієнта.
- Розглянути класифікацію травм (чисті, забруднені, глибокі) у контексті імунопрофілактики.
- Навчитися оцінювати щеплювальний анамнез і робити висновки про наявність/відсутність захисту від правця.
- Засвоїти правила ведення пацієнтів з невідомим імунним статусом.
- Розглянути особливості імунопрофілактики у дітей, дорослих та літніх людей.
- Знати особливості імунопрофілактики у вагітних та імунокомпрометованих пацієнтів.
- Ознайомитися з протипоказаннями до проведення вакцинації чи введення імуноглобуліну.
- Вивчити можливі ускладнення після імунізації при травмах і заходи їх профілактики.
- Проаналізувати значення колективного імунітету у зниженні захворюваності на правець.

Матеріали для заключного етапу заняття

25. Підбиття підсумків:

Проведення оцінювання здобувачів, підведення підсумків, оголошення наступної теми заняття.

26. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

13. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчальний посібник / за ред. проф. А.В. Чернишової. — Київ, 2020. — с. 247-255.

Додаткова:

70. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу. — Оновлений випуск 2015 року. — Женева: Всесвітня організація охорони здоров'я, 2015. — 183 с.
71. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань дітей та дорослих / Т.О. Крючко, І.В. Снігурська, О.М. Івахненко [та ін.]. — Львів, 2023. — 148 с.
72. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: методичні вказівки / І.М. Радаєва. — Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2022. — 26 с.
73. Epidemiology and prevention of vaccine-preventable diseases / J. Hamborsky, A. Kroger, S. Wolfe (eds.). — 14th ed. — Washington, DC: Public Health Foundation, 2021. — Aug 2021.
74. Immunization stress-related responses: a manual for program managers and health professionals to prevent, identify and respond to stress-related responses following immunization / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2019. — 84 p.
75. Immunization in practice: a practical guide for health staff / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2015. — 183 p.

Електронні інформаційні ресурси:

61. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунопрофілактика та вакцини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization>
62. Міністерство охорони здоров'я України. Імунопрофілактика та календар профілактичних щеплень [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://moz.gov.ua/immunization>
63. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Вакцинація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/imunizaciya>
64. UNICEF Ukraine. Вакцинація: головне про щеплення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/vaccination>
65. Vaccine Safety Net (мережа ВООЗ). Надійна інформація про імунізацію [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.vaccinesafetynet.org>

Практичне заняття № 27

Тема: «Імунопрофілактика папіломавірусної інфекції» – 2 години

Мета:

Сформувати професійні уміння та поняття здобувачів вищої освіти, щодо особливостей специфічної профілактики вірусу папіломи людини (ВПЛ), особливості імунізації від ВПЛ у різних вікових та статевих групах.

Основні поняття: ВПЛ, вакцинація.

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці, тематичні хворі

План:

1. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).
2. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати відповіді на питання:
 - Що таке ВПЛ?
 - Як поширюється ВПЛ?

- Взаємозв'язок між ВПЛ та раком шийки матки та контроль його профілактики?
 - Які існують вакцини проти ВПЛ?
 - Наскільки безпечна вакцина проти ВПЛ та можливі несприятливі події, після її введення?
 - Хто входить до цільової групи вакцинації проти ВПЛ?
 - Які існують схеми вакцинації проти ВПЛ?
 - Які є оптимальні стратегії вакцинації проти ВПЛ у чоловіків?
 - Показання, протипоказання та побічні реакції при вакцинації проти ВПЛ?
 - Яка ефективність вакцинації та тривалість захисту після вакцинації проти ВПЛ?
3. Формування професійних вмінь, навичок (оволодіння навичками, проведення курації, визначення схеми лікування, проведення лабораторного дослідження тощо).

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

- Що таке папіломавірусна інфекція та які типи ВПЛ є найбільш онкогенними?
- Яка епідеміологія папіломавірусної інфекції в Україні та світі?
- Які основні ускладнення, пов'язані з хронічною ВПЛ?
- Які механізми імунної відповіді на інфекцію ВПЛ?
- Принципи первинної та вторинної профілактики ВПЛ.
- Які вакцини проти ВПЛ зареєстровані в Україні/світі?
- Склад і механізм дії вакцин проти ВПЛ (бівалентна, квадριвалентна, 9-валентна).
- Показання та протипоказання до вакцинації проти ВПЛ.
- Які вікові групи є пріоритетними для вакцинації проти ВПЛ?
- Аргументи на користь вакцинації хлопців поряд з дівчатами.
- Чи потрібна вакцинація пацієнтам, які вже мають ВПЛ?
- В чому особливості вакцинації проти ВПЛ у чоловіків?
- Які національні та міжнародні програми з імунопрофілактики ВПЛ існують?

Матеріали для заключного етапу заняття *Ситуаційна задача №1*

До гінеколога звернулась дівчина 13 років для консультації щодо вакцинації. У анамнезі – без сексуальних контактів.
Які ваші дії?

Чи доцільна вакцинація зараз?
Яку вакцину обрати і чому?

Ситуаційна задача №2

Жінка 30 років, має позитивний тест на ВПЛ-16. Питає, чи варто вакцинуватися.
Чи є сенс у вакцинації у цьому випадку?
Які фактори слід врахувати при ухваленні рішення?

Ситуаційна задача №3

Хлопець 11 років. Батьки сумніваються, чи варто його вакцинувати від ВПЛ.
Які аргументи ви наведете батькам на користь вакцинації?
Чому вакцинація хлопців також важлива?

Ситуаційна задача №4

Пацієнтка 24 роки, звернулась на профілактичний огляд. Має постійного партнера, в анамнезі 2 статевих партнери. ПАП-тест – без патології, ВПЛ-тест не проводився. Ніколи не вакцинувалась проти ВПЛ. Планує вагітність протягом року. Питає, чи варто вакцинуватися зараз.

1. Чи рекомендована вакцинація проти ВПЛ у її віці?
2. Яку вакцину варто запропонувати?
3. Чи можна вакцинуватися при плануванні вагітності?
4. Що порадите щодо тестування на ВПЛ?

Ситуаційна задача №5

Хлопець 16 років, жодної інформації про сексуальні контакти, прийшов з матір'ю на плановий огляд. Мати запитує, чи варто робити щеплення проти ВПЛ, якщо "це стосується тільки дівчат".

1. Чи показана вакцинація хлопцю?
2. Які переваги вакцинації саме чоловічого населення?
3. Як можна прокомунікувати важливість щеплення для матері?

Ситуаційна задача №6.

Жінка 34 років, має позитивний тест на ВПЛ-18, цитологія в нормі. Раніше не вакцинована. Звернулась за порадою: чи можна отримати вакцину для профілактики інших типів ВПЛ?

1. Чи доцільна вакцинація в цьому віці?
2. Чи ефективна вакцинація при вже наявному інфікуванні одним з типів ВПЛ?
3. Які очікування варто мати після вакцинації?

Ситуаційна задача №7.

Дитина 10 років, дівчинка, не має хронічних захворювань, вакцинована згідно з Календарем профілактичних щеплень. Батьки чули про ВПЛ-вакцину, але не знають, коли її робити.

1. Який оптимальний вік для вакцинації проти ВПЛ згідно з рекомендаціями ВООЗ/МОЗ?
2. Скільки доз вакцини потрібно у цьому віці?
3. Яку саме вакцину обрати — бівалентну, квадριвалентну чи 9-валентну?
4. Як пояснити батькам, чому важливо вакцинувати ДО початку сексуального життя?

Ситуаційна задача №8.

Медичний працівник, ніколи не вакцинований, в анамнезі — лікування генітальних бородавок. Питає, чи може вакцина захистити його від рецидиву.

1. Чи рекомендована вакцинація особам, які вже перенесли ВПЛ-асоційовані ураження?
2. Який потенціал має вакцинація в цьому випадку?
3. Чи потрібно проводити типування ВПЛ перед вакцинацією?
4. Чи входить вакцинація проти ВПЛ до переліку рекомендованих для медичних працівників?
4. Підбиття підсумків:
Проведення оцінювання студентів, підведення підсумків, оголошення наступної теми заняття.

5. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна література:

1. Імунопрофілактика інфекційних хвороб : навчально-методичний посібник / Л.І. Чернишова, Ф.І. Лапій, А.П. Волоха та ін. ; за ред. Л.І. Чернишової, Ф.І. Лапії, А.П. Волохи. 3 – те вид., переробл. і допов. – К. : ВСВ «Медицина», Київ, 2022. 336 с.
2. Імунопрофілактика інфекційних хвороб : навчально-методичний посібник / Л.І. Чернишова, Ф.І. Лапій, А.П. Волоха та ін. ; за ред. Л.І. Чернишової, Ф.І. Лапії, А.П. Волохи. Київ, 2020. 304 с.
3. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу: оновлений випуск 2015 року. Копенгаген: Європейське регіональне бюро ВООЗ; 2024. Ліцензія: CC BY-NC-SA 3.0. 272 с.
4. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань у дітей та дорослих: друге доповнене видання навчально-методичного посібника /Т. О.Крючко, Т. І.Коваль, О. Г.Марченко, О. Я.Ткаченко. – Львів: «Магнолія 2006», 2023 – 160 с.

Додаткова література:

1. Радаєва І. М. Імунопрофілатика інфекційних хвороб : метод. вказівки / І. М. Радаєва. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2022. – 28 с.
2. Дитяча імунологія: підручник (ВНЗ IV р. а.) / Л.І. Чернишова, А.П. Волоха, Л.В. Костюченко та ін.; за ред. Л.І. Чернишової, А.П. Волохи : ВСВ «Медицина», Київ, 2013. 720 с.
3. Абдул К. Аббас. Основи імунології. Функції та розлади імунної системи. ВСВ «Медицина», Київ: 2020. 324 с.

Електронні ресурси:

1. Сторінка сайту МОЗ України щодо вакцинації. – Режим доступу : <http://moz.gov.ua/immunization>
2. Сторінка сайту Центру громадського здоров'я МОЗ України щодо імунізації. – Режим доступу : <https://phc.org.ua/pages/diseases/immunization>
3. Сторінка сайту ВООЗ щодо імунізації (англійською мовою). – Режим доступу : <http://www.who.int/topics/immunization/en/>
4. Сторінка сайту ВООЗ з посиланням на тренінгові матеріали щодо імунопрофілактики (англійською мовою). – Режим доступу : <http://www.who.int/immunization/documents/training/en>
5. Сторінка сайту ВООЗ з позицією стосовно вакцинокерованих інфекцій (англійською мовою). – Режим доступу : <http://www.who.int/immunization/documents/positionpapers/en/>
6. Сторінка сайту Глобального комітету з безпеки вакцин (ВООЗ) (англійською мовою). – Режим доступу : http://www.who.int/vaccine_safety/committee/en/
7. Сторінка сайту Європейського комітету з контролю за захворюваннями, ECDC (англійською мовою). – Режим доступу : <https://ecdc.europa.eu/en/home>
8. Сторінка сайту ECDC з календарями щеплень країн ЄС (англійською мовою). – Режим доступу : <https://vaccine-schedule.ecdc.europa.eu>
9. Сторінка сайту Центрів з контролю і профілактики захворювань США (CDC) щодо вакцин та імунізації (англійською мовою). – Режим доступу : <https://www.cdc.gov/vaccines/index.html>
10. Сторінка сайту щодо програми імунізації в Австралії (англійською мовою). – Режим доступу : <http://www.immunise.health.gov.au/>

11. Сторінка сайту щодо імунізації в Ірландії (англійською мовою). – Режим доступу : <https://www.hse.ie/eng/health/Immunisation/>
12. Сторінка сайту інформаційного веб-сайту державного сектора Сполученого Королівства з настановами щодо імунопрофілактики інфекційних хвороб The Green Book (англійською мовою). – Режим доступу : <https://www.gov.uk/government/collections/immunisation-against-infectious-disease-the-green-book> the-green-book

Практичне заняття № 29

Тема:

«Імунопрофілактика вірусних гепатитів (гепатит А, гепатит В), імунна відповідь» - 2 год.

Мета:

Сформувані професійні уміння здобувачів вищої освіти, щодо основних правил та вимог до проведення імунопрофілактики вірусних гепатитів (вірусного гепатиту А та вірусного гепатиту В), як планової, так і екстреної, а також вміти оцінювати результати проведення імунізації.

Основні поняття:

Етіологія, епідеміологія, основні клінічні прояви та ускладнення гепатитів А та В, особливості планової та екстреної профілактики при гепатитах А та В.

Обладнання:

Навчальний контент (методичні розробки для здобувачів вищої освіти до практичних занять, комп'ютерні презентації, історії хвороб, збірник тестових завдань, ситуаційні завдання), журнал обліку відвідування занять (паперовий та електронний варіант) електронні інформаційні ресурси, завдання та кейси для поточного та підсумкового контролю, таблиці, підручники, атласи.

План:

1. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми. Мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).
2. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування.
 - Визначити етіологію гострих гепатитів А та В
 - Епідеміологічні особливості вірусних гепатитів А та В
 - Основні клінічні прояви вірусних гепатитів А та В
 - Можливі ускладнення при гепатитах А та В
 - Напрямки лікування гепатитів А та В
 - Види вакцин, які застосовують для профілактики гепатиту А
 - Схеми вакцинації та способи введення вакцин при гепатиті А
 - Ефективність вакцинації при вірусному гепатиті А
 - Тривалість вакцинального захисту гепатиті А
 - Особливості проведення профілактики серед контактних людей
 - Обґрунтування доцільності вакцинації як методу профілактики при гепатиті В
 - Вакцини проти гепатиту В
 - Температурний режим зберігання вакцин проти гепатиту В
 - Схеми вакцинації та способи введення вакцини
 - Оцінка ефективності вакцинації проти гепатиту В
 - Тривалість вакцинального захисту гепатиті В
 - Побічні реакції при вакцинації проти гепатиту В

- Протипоказання до вакцинації при гепатиті В
- Ризик перинатального інфікування гепатитом В та його профілактика
- Профілактика контактних людей при гепатиті В.

3.Формування професійних знань, вмінь та навичок.

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

- вміти визначати збудника гепатиту А;
- вміти оцінювати епідеміологічну ситуацію щодо захворюваності на гепатит А та проводити протиепідемічні заходи у вогнищі;
- вміти проводити диференційну діагностику гепатиту А з іншими гепатитами
- визначати лікувальну та діагностичну тактику у випадку виявлення хворого на гострий гепатит А
- вміти призначати планову профілактику гепатиту А та визначати групи ризику
- знати критерії проведення екстреної профілактики гепатиту А
- вміти визначати збудника гепатиту В;
- вміти оцінювати епідеміологічну ситуацію щодо захворюваності на гепатит В та проводити протиепідемічні заходи у вогнищі;
- вміти проводити диференційну діагностику гепатиту В з іншими гепатитами
- визначати лікувальну та діагностичну тактику у випадку виявлення хворого на гострий гепатит В
- вміти призначати планову профілактику гепатиту В та визначати групи ризику
- знати критерії проведення екстреної профілактики гепатиту В

Матеріали для заключного етапу заняття

1. Підбиття підсумків:

оцінювання та розбір помилок під час проведення заняття здобувачами вищої освіти. Відповіді на запитання виниклими у здобувачів вищої освіти, викладачем. Оголошення теми наступного заняття.

2. Список рекомендованої літератури:

Основна література:

5. Імунопрофілактика інфекційних хвороб : навчально-методичний посібник / Л.І. Чернишова, Ф.І. Лапій, А.П. Волоха та ін. ; за ред. Л.І. Чернишової, Ф.І. Лапія, А.П. Волохи. 3 – тє вид., переробл. і допов. – К. : ВСВ «Медицина», Київ, 2022. 336 с.
6. Імунопрофілактика інфекційних хвороб : навчально-методичний посібник / Л.І. Чернишова, Ф.І. Лапій, А.П. Волоха та ін. ; за ред. Л.І. Чернишової, Ф.І. Лапія, А.П. Волохи. Київ, 2020. 304 с.
7. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу: оновлений випуск 2015 року. Копенгаген: Європейське регіональне бюро ВООЗ; 2024. Ліцензія: CC BY-NC-SA 3.0. 272 с.
8. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань у дітей та дорослих: друге доповнене видання навчально-методичного посібника /Т. О.Крючко, Т. І.Коваль, О. Г.Марченко, О. Я.Ткаченко. – Львів: «Магнолія 2006», 2023 – 160 с.

Додаткова література:

4. Радаєва І. М. Імунопрофілатика інфекційних хвороб : метод. вказівки / І. М. Радаєва. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2022. – 28 с.

5. Дитяча імунологія: підручник (ВНЗ IV р. а.) / Л.І. Чернишова, А.П. Волоха, Л.В. Костюченко та ін.; за ред. Л.І. Чернишової, А.П. Волохи : ВСВ «Медицина», Київ, 2013. 720 с.
6. Абдул К. Аббас. Основи імунології. Функції та розлади імунної системи. ВСВ «Медицина», Київ: 2020. 324 с.

Електронні ресурси:

1. Сторінка сайту МОЗ України щодо вакцинації. – Режим доступу : <http://moz.gov.ua/immunization>
2. Сторінка сайту Центру громадського здоров'я МОЗ України щодо імунізації. – Режим доступу : <https://phc.org.ua/pages/diseases/immunization>
3. Сторінка сайту ВООЗ щодо імунізації (англійською мовою). – Режим доступу : <http://www.who.int/topics/immunization/en/>
4. Сторінка сайту ВООЗ з посиланням на тренінгові матеріали щодо імунопрофілактики (англійською мовою). – Режим доступу : <http://www.who.int/immunization/documents/training/en>
5. Сторінка сайту ВООЗ з позицією стосовно вакцинокерованих інфекцій (англійською мовою). – Режим доступу : <http://www.who.int/immunization/documents/positionpapers/en/>
6. Сторінка сайту Глобального комітету з безпеки вакцин (ВООЗ) (англійською мовою). – Режим доступу : http://www.who.int/vaccine_safety/committee/en/
7. Сторінка сайту Європейського комітету з контролю за захворюваннями, ECDC (англійською мовою). – Режим доступу : <https://ecdc.europa.eu/en/home>
8. Сторінка сайту ECDC з календарями щеплень країн ЄС (англійською мовою). – Режим доступу : <https://vaccine-schedule.ecdc.europa.eu>
9. Сторінка сайту Центрів з контролю і профілактики захворювань США (CDC) щодо вакцин та імунізації (англійською мовою). – Режим доступу : <https://www.cdc.gov/vaccines/index.html>
10. Сторінка сайту щодо програми імунізації в Австралії (англійською мовою). – Режим доступу : <http://www.immunise.health.gov.au/>
11. Сторінка сайту щодо імунізації в Ірландії (англійською мовою). – Режим доступу : <https://www.hse.ie/eng/health/Immunisation/>
12. Сторінка сайту інформаційного веб-сайту державного сектора Сполученого Королівства з настановами щодо імунопрофілактики інфекційних хвороб The Green Book (англійською мовою). – Режим доступу : <https://www.gov.uk/government/collections/immunisation-against-infectious-disease-the-green-book> the-green-book

Практичне заняття №30

Тема: «Імунопрофілактика кишкових інфекцій» - 2г

Мета: Надати здобувачам вищої освіти знання про етіологію та епідеміологію основних кишкових інфекцій, що підлягають імунопрофілактиці. Ознайомити з видами вакцин, що використовуються для попередження цих інфекцій, принципами їх застосування та особливостями щеплення у груп ризику. Сформувати практичні навички щодо визначення показань, проведення профілактичних заходів та оцінки ефективності імунопрофілактики.

Основні поняття:

Імунопрофілактика, імунітет, імуна відповідь, вакцинація (щеплення), кишкові інфекції, поліомієліт, холера, черевний тиф, ротавірусна інфекція, сезонна вакцинація, групи ризику, оральні та парентеральні вакцини, показання до вакцинації проти кишкових

інфекцій, протипоказання до вакцинації проти кишкових інфекцій, ефективність вакцин, поствакцинальні реакції та ускладнення, масова профілактика, індивідуальна профілактика.

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці

План:

27. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

28. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати відповіді на питання.

16. Що таке кишкові інфекції та які їх епідеміологічні особливості?
17. Які кишкові інфекції підлягають специфічній імунопрофілактиці?
18. У чому полягає відмінність між живими та інактивованими вакцинами проти кишкових інфекцій?
19. Які вакцини використовуються для профілактики поліомієліту?
20. Які особливості імунопрофілактики ротавірусної інфекції у дітей?
21. Що таке комбінована поліовакцина і коли вона застосовується?
22. Які вакцини існують для профілактики черевного тифу?
23. Коли доцільна вакцинація проти холери і які групи підлягають імунопрофілактиці?
24. Як проводиться оцінка стану здоров'я перед введенням оральної вакцини?
25. Які особливості вакцинації дітей у перші місяці життя проти кишкових інфекцій?
26. У чому різниця між масовою імунопрофілактикою та індивідуальною?
27. Які ускладнення можуть виникнути після введення живих оральних вакцин?
28. Що таке OPV та IPV? Які їх переваги та недоліки?
29. Як імунопрофілактика кишкових інфекцій впливає на епідеміологічну ситуацію в країні?
30. Які документи регламентують проведення щеплень проти кишкових інфекцій в Україні?
31. Які профілактичні заходи проводяться у вогнищі кишкової інфекції крім вакцинації?

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

☐ Опрацювати основні терміни. Вивчити поняття: Імунопрофілактика, імунітет, імуна відповідь, вакцинація (щеплення), кишкові інфекції, поліомієліт, холера, черевний тиф, ротавірусна інфекція, сезонна вакцинація, групи ризику, оральні та парентеральні вакцини, показання до вакцинації проти кишкових інфекцій, протипоказання до вакцинації проти кишкових інфекцій, ефективність вакцин, поствакцинальні реакції та ускладнення, масова профілактика, індивідуальна профілактика.

☐ Знати :

- Основні кишкові інфекції, що підлягають специфічній профілактиці (поліомієліт, ротавірусна інфекція, черевний тиф, холера).

- Типи вакцин, що використовуються проти цих інфекцій.
- Механізми формування імунітету при кишкових інфекціях.
- Показання, протипоказання та строки вакцинації.
- Особливості щеплення осіб із груп ризику (діти, військові, мандрівники, мешканці зон з низьким санітарним рівнем).
- Епідеміологічне значення імунопрофілактики кишкових інфекцій.

☐ Вміти:

- Визначити, кому показане щеплення проти конкретної кишкової інфекції.
- Провести медичний огляд перед вакцинацією.
- Пояснити пацієнту доцільність щеплення.
- Обрати відповідну вакцину з урахуванням віку, епідситуації та медичних показань.
- Реєструвати щеплення у відповідній медичній документації.
- Надати рекомендації щодо профілактики кишкових інфекцій у побуті та під час поїздок.

☐ Володіти:

- Навичками аналізу епідемічної ситуації щодо кишкових інфекцій.
- Методами організації імунопрофілактики серед груп ризику.
- Алгоритмами дій у випадку масових спалахів кишкових інфекцій.
- Принципами комунікації з населенням щодо важливості вакцинації.
- Способами оцінки ефективності проведених щеплень.

Матеріали для заключного етапу заняття

27. Підбиття підсумків:

Проведення оцінювання здобувачів, підведення підсумків, оголошення наступної теми заняття.

28. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

14. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчальний посібник / за ред. проф. А.В. Чернишової. — Київ, 2020. — с. 28-64

Додаткова:

76. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу. — Оновлений випуск 2015 року. — Женева: Всесвітня організація охорони здоров'я, 2015. — 183 с.
77. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань дітей та дорослих / Т.О. Крючко, І.В. Снігурська, О.М. Івахненко [та ін.]. — Львів, 2023. — 148 с.
78. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: методичні вказівки / І.М. Радаєва. — Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2022. — 26 с.
79. Epidemiology and prevention of vaccine-preventable diseases / J. Hamborsky, A. Kroger, S. Wolfe (eds.). — 14th ed. — Washington, DC: Public Health Foundation, 2021. — Aug 2021.
80. Immunization stress-related responses: a manual for program managers and health professionals to prevent, identify and respond to stress-related responses following immunization / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2019. — 84 p.
81. Immunization in practice: a practical guide for health staff / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2015. — 183 p.

Електронні інформаційні ресурси:

66. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунопрофілактика та вакцини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization>
67. Міністерство охорони здоров'я України. Імунопрофілактика та календар профілактичних щеплень [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://moz.gov.ua/immunization>
68. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Вакцинація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/imunizaciya>
69. UNICEF Ukraine. Вакцинація: головне про щеплення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/vaccination>
70. Vaccine Safety Net (мережа ВООЗ). Надійна інформація про імунізацію [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.vaccinesafetynet.org>

Практичне заняття №32

Тема: «Імунопрофілактика сказу. Лікувально-профілактична імунізація»-2г

Мета: Забезпечити засвоєння здобувачами принципів постконтактної профілактики сказу; ознайомити з видами профілактичної імунізації та особливостями їх проведення; сформулювати розуміння ролі вакцини та імуноглобуліну у запобіганні розвитку інфекції; навчити застосовувати алгоритми надання допомоги постраждалим від укусів і подряпин тварин; відпрацювати практичні підходи до запобігання розвитку інфекції в умовах клінічної практики.

Основні поняття:

Сказ, профілактична імунізація, імуноглобулін, постконтактна профілактика, щеплювальний курс

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці

План:

29. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

30. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати

відповіді на питання.

- ☐ Що таке сказ?
- ☐ Який збудник сказу і до якої групи він належить?
- ☐ Які шляхи передачі інфекції можливі при сказі?
- ☐ Які тварини найчастіше є джерелом інфекції?
- ☐ Чому сказ відносять до летальних інфекцій?
- ☐ Що таке постконтактна профілактика сказу?
- ☐ Які види імунопрофілактики застосовують при сказі?
- ☐ У чому відмінність профілактичної та лікувально-профілактичної імунізації?
- ☐ Які вакцини використовують для профілактики сказу?
- ☐ Яку роль відіграє антирабічний імуноглобулін?
- ☐ У чому полягає принцип комбінованої імунопрофілактики при сказі?
- ☐ Що таке категорії укусів і які вони бувають?
- ☐ Яка тактика імунопрофілактики при контакті з твариною I категорії?
- ☐ Яка тактика імунопрофілактики при контакті з твариною II категорії?
- ☐ Яка тактика імунопрофілактики при контакті з твариною III категорії?
- ☐ Які терміни початку імунопрофілактики є оптимальними?
- ☐ Які особливості введення антирабічного імуноглобуліну при глибоких ранах?
- ☐ Чим небезпечне переривання або невиконання повного курсу вакцинації?
- ☐ Які є протипоказання до проведення антирабічної імунізації?

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

- ☐ Опрацювати основні терміни: сказ, імунопрофілактика, постконтактна профілактика, активна і пасивна імунізація, комбінована імунізація.
- ☐ Вивчити етіологію, епідеміологію та патогенез сказу.
- ☐ Засвоїти шляхи передачі вірусу та основні джерела інфекції.
- ☐ Ознайомитися з категоріями укусів і правилами їх клінічної оцінки.
- ☐ Розглянути поняття лікувально-профілактичної імунізації та її роль у запобіганні розвитку сказу.
- ☐ Вивчити склад і властивості антирабічних вакцин.
- ☐ Засвоїти показання до застосування антирабічного імуноглобуліну.
- ☐ Розуміти принципи комбінованої імунопрофілактики (вакцина + імуноглобулін).
- ☐ Вивчити терміни початку вакцинації та значення своєчасності лікувально-профілактичних заходів.
- ☐ Навчитися визначати тактику дій залежно від категорії укусу та стану тварини.
- ☐ Розглянути правила введення імуноглобуліну при укусах і глибоких ранах.
- ☐ Знати схеми щеплювальних курсів при сказі.
- ☐ Ознайомитися з правилами ведення пацієнтів при перерваному або неповному курсі імунізації.
- ☐ Засвоїти протипоказання та можливі реакції на антирабічну вакцинацію.
- ☐ Розуміти значення колективної профілактики і системи нагляду за тваринами.
- ☐ Навчитися формулювати індивідуальний план імунопрофілактики для конкретного пацієнта.
- ☐ Відпрацювати практичні навички прийняття клінічного рішення щодо вибору імунобіологічних препаратів.
- ☐ Оцінити епідеміологічні та соціальні наслідки несвоечасної імунопрофілактики сказу.

Матеріали для заключного етапу заняття

29. Підбиття підсумків:

Проведення оцінювання здобувачів, підведення підсумків, оголошення наступної теми заняття.

30. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

15. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчальний посібник / за ред. проф. А.В. Чернишової. — Київ, 2020. — с. 268-274.

Додаткова:

82. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу. — Оновлений випуск 2015 року. — Женева: Всесвітня організація охорони здоров'я, 2015. — 183 с.
83. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань дітей та дорослих / Т.О. Крючко, І.В. Снігурська, О.М. Івахненко [та ін.]. — Львів, 2023. — 148 с.
84. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: методичні вказівки / І.М. Радаєва. — Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2022. — 26 с.
85. Epidemiology and prevention of vaccine-preventable diseases / J. Hamborsky, A. Kroger, S. Wolfe (eds.). — 14th ed. — Washington, DC: Public Health Foundation, 2021. — Aug 2021.
86. Immunization stress-related responses: a manual for program managers and health professionals to prevent, identify and respond to stress-related responses following immunization / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2019. — 84 p.
87. Immunization in practice: a practical guide for health staff / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2015. — 183 p.

Електронні інформаційні ресурси:

71. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунопрофілактика та вакцини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization>
72. Міністерство охорони здоров'я України. Імунопрофілактика та календар профілактичних щеплень [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://moz.gov.ua/immunization>
73. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Вакцинація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/imunizaciya>
74. UNICEF Ukraine. Вакцинація: головне про щеплення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/vaccination>
75. Vaccine Safety Net (мережа ВООЗ). Надійна інформація про імунізацію [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.vaccinesafetynet.org>

Практичне заняття №34

Тема: «Імунопрофілактика жовтої гарячки» - 2г

Мета: Удосконалити знання здобувачів щодо поняття «жовта гарячка» як особливо небезпечної вірусної інфекції; розкрити значення специфічної імунопрофілактики для профілактики завезення та поширення хвороби; ознайомити з особливостями вакцини проти жовтої гарячки, показаннями та протипоказаннями; сформувати професійні уміння у плануванні й проведенні вакцинації для груп ризику та перед виїздом у ендемічні регіони.

Основні поняття:

Імунопрофілактика, жовта гарячка, жива атенуйована вакцина, міжнародне свідоцтво про вакцинацію, ендемічні території, абсолютні та відносні протипоказання, імунітет після вакцинації

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці

План:

31. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).
32. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати відповіді на питання.

1. Що таке жовта гарячка і як передається збудник?•
2. Яка роль комарів *Aedes aegypti* у поширенні інфекції?
3. Що таке імунопрофілактика і чому вона є єдиним специфічним методом профілактики жовтої гарячки?
4. Які існують види вакцин і до якого типу належить вакцина проти жовтої гарячки?
5. Який термін формування імунітету після щеплення?
6. Яка тривалість імунітету після вакцинації проти жовтої гарячки?
7. Які протипоказання до вакцинації?
8. У яких випадках видається міжнародне свідоцтво про вакцинацію?
9. Як імунопрофілактика впливає на запобігання епідеміям у світі?
10. Чому вакцинація є обов'язковою умовою для подорожей до ендемічних регіонів?

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

1. Опрацювати визначення «жовта гарячка» та її епідемічне значення.
2. Вивчити географічне поширення жовтої гарячки, визначити ендемічні території.
3. Ознайомитися з характеристиками живої атенуйованої вакцини проти жовтої гарячки (щеплення робиться одноразово, імунітет формується через 10 днів, триває все життя).
4. Засвоїти правила видачі міжнародного свідоцтва про вакцинацію.
5. Скласти таблицю абсолютних і відносних протипоказань.
6. Розібрати клінічні випадки, коли вакцинація є необхідною (подорож у країни Африки, Південної Америки, робота в лабораторіях).
7. Навести приклади ускладнень та поствакцинальних реакцій.
8. Оцінити значення вакцинації у глобальному масштабі як стратегії попередження завезення хвороби.
9. Ознайомитися з рекомендаціями ВООЗ та Міжнародних медико-санітарних правил (ММСП-2005).
10. Розробити алгоритм дій лікаря при плануванні імунопрофілактики для пацієнта, який збирається у подорож в ендемічний регіон.
11. Сформулювати аргументи для роз'яснювальної роботи з населенням щодо необхідності вакцинації.

Матеріали для заключного етапу заняття

31. Підбиття підсумків:
Проведення оцінювання здобувачів, підведення підсумків, оголошення наступної теми заняття.
32. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні

інформаційні ресурси):

Основна:

16. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчальний посібник / за ред. проф. А.В. Чернишової. — Київ, 2020. — с. 28-64

Додаткова:

88. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу. — Оновлений випуск 2015 року. — Женева: Всесвітня організація охорони здоров'я, 2015. — 183 с.
89. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань дітей та дорослих / Т.О. Крючко, І.В. Снігурська, О.М. Івахненко [та ін.]. — Львів, 2023. — 148 с.
90. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: методичні вказівки / І.М. Радасва. — Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2022. — 26 с.
91. Epidemiology and prevention of vaccine-preventable diseases / J. Hamborsky, A. Kroger, S. Wolfe (eds.). — 14th ed. — Washington, DC: Public Health Foundation, 2021. — Aug 2021.
92. Immunization stress-related responses: a manual for program managers and health professionals to prevent, identify and respond to stress-related responses following immunization / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2019. — 84 p.
93. Immunization in practice: a practical guide for health staff / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2015. — 183 p.

Електронні інформаційні ресурси:

76. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунопрофілактика та вакцини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization>
77. Міністерство охорони здоров'я України. Імунопрофілактика та календар профілактичних щеплень [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://moz.gov.ua/immunization>
78. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Вакцинація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/imunizaciya>
79. UNICEF Ukraine. Вакцинація: головне про щеплення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/vaccination>
80. Vaccine Safety Net (мережа ВООЗ). Надійна інформація про імунізацію [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.vaccinesafetynet.org>

Практичне заняття № 35

Тема: «Імунопрофілактика туберкульозу» – 2 години

Мета:

Сформувати професійні уміння та поняття здобувачів вищої освіти, щодо особливостей специфічної профілактики туберкульозу, особливості імунізації від туберкульозу.

Основні поняття: імунопрофілактика туберкульозу. БЦЖ та «БЦЖити»

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці, тематичні хворі

План:

1. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

2. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати відповіді на питання:
 - Обґрунтування доцільності вакцинації проти туберкульозу.
 - Засоби і методи профілактики туберкульозу.
 - Вакцина БЦЖ її температурний оптимум та правила зберігання.
 - Схеми вакцинації, нові вакцини проти туберкульозу.
 - Способи введення вакцин БЦЖ.
 - Реакції на введення вакцин БЦЖ.
 - Побічні реакції - БЦЖити?
 - Протипоказання до вакцинації та ревакцинації.
 - Ефективність вакцинації, тривалість захисту.
 - Туберкулінодіagnostика.
3. Формування професійних вмінь, навичок (оволодіння навичками, проведення курації, визначення схеми лікування, проведення лабораторного дослідження тощо).

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

- Які існують форми туберкульозу та які групи ризику щодо його розвитку?
- Обґрунтуйте значення імунoproфілактики у боротьбі з туберкульозом.
- Що таке вакцина БЦЖ? Який її склад, механізм дії?
- В яких країнах та за якими критеріями використовується вакцинація БЦЖ?
- Яка мета вакцинації БЦЖ — попередження інфікування чи тяжких форм туберкульозу?
- Які особливості проведення первинної вакцинації БЦЖ в Україні?
- Коли і за яких умов проводиться ревакцинація БЦЖ?
- Протипоказання до вакцинації БЦЖ.
- Ускладнення після вакцинації БЦЖ: частота, види, тактика.
- Що таке проба Манту та проба з туберкуліном? Яка їх роль у контролі ефективності імунoproфілактики?
- Чи потрібна вакцинація БЦЖ особам, які мали контакт із хворим на туберкульоз?
- Які перспективи розвитку нових вакцин проти туберкульозу?

Матеріали для заключного етапу заняття

Ситуаційна задача 1.

Новонароджений хлопчик, доношений, маса тіла 2700 г, загальний стан задовільний. Батьки категорично відмовляються від вакцинації БЦЖ.

1. Яка Ваша тактика?
2. Яку інформацію Ви маєте надати батькам щодо наслідків відмови?
3. Чи можна вакцинувати пізніше? Якщо так — коли?

Ситуаційна задача 2.

Дитина 6 років, пройшла ревакцинацію БЦЖ. Через тиждень з'явилося почервоніння і нагноєння в місці щеплення.

1. Яка Ваша тактика?
2. Це ускладнення чи нормальна реакція?
3. Які дії необхідні згідно з протоколом?

Ситуаційна задача 3.

Дитина 12 місяців, не вакцинована БЦЖ у пологовому будинку через медичні протипоказання. Тепер — здорова.

1. Які Ваші дії?
2. Чи можна вакцинувати зараз?
3. Яке дослідження потрібно зробити перед вакцинацією?

Ситуаційна задача 4.

Підліток 14 років, має негативну реакцію Манту. БЦЖ у дитинстві проводилась. Батьки запитують про можливість ревакцинації.

1. Чи рекомендована ревакцинація в цьому віці?
 2. Які сучасні підходи ВООЗ щодо ревакцинації?
 3. Як діяти згідно з Національним календарем щеплень?
4. Підбиття підсумків:
Проведення оцінювання студентів, підведення підсумків, оголошення наступної теми заняття.
5. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна література:

1. Імунопрофілактика інфекційних хвороб : навчально-методичний посібник / Л.І. Чернишова, Ф.І. Лапій, А.П. Волоха та ін. ; за ред. Л.І. Чернишової, Ф.І. Лапії, А.П. Волохи. 3 – те вид., переробл. і допов. – К. : ВСВ «Медицина», Київ, 2022. 336 с.
2. Імунопрофілактика інфекційних хвороб : навчально-методичний посібник / Л.І. Чернишова, Ф.І. Лапій, А.П. Волоха та ін. ; за ред. Л.І. Чернишової, Ф.І. Лапії, А.П. Волохи. Київ, 2020. 304 с.
3. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу: оновлений випуск 2015 року. Копенгаген: Європейське регіональне бюро ВООЗ; 2024. Ліцензія: CC BY-NC-SA 3.0. 272 с.
4. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань у дітей та дорослих: друге доповнене видання навчально-методичного посібника /Т. О.Крючко, Т. І.Коваль, О. Г.Марченко, О. Я.Ткаченко. – Львів: «Магнолія 2006», 2023 – 160 с.

Додаткова література:

1. Радаєва І. М. Імунопрофілатика інфекційних хвороб : метод. вказівки / І. М. Радаєва. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2022. – 28 с.
2. Дитяча імунологія: підручник (ВНЗ IV р. а.) / Л.І. Чернишова, А.П. Волоха, Л.В. Костюченко та ін.; за ред. Л.І. Чернишової, А.П. Волохи : ВСВ «Медицина», Київ, 2013. 720 с.
3. Абдул К. Аббас. Основи імунології. Функції та розлади імунної системи. ВСВ «Медицина», Київ: 2020. 324 с.

Електронні ресурси:

1. Сторінка сайту МОЗ України щодо вакцинації. – Режим доступу : <http://moz.gov.ua/immunization>

2. Сторінка сайту Центру громадського здоров'я МОЗ України щодо імунізації. – Режим доступу : <https://phc.org.ua/pages/diseases/immunization>
3. Сторінка сайту ВООЗ щодо імунізації (англійською мовою). – Режим доступу : <http://www.who.int/topics/immunization/en/>
4. Сторінка сайту ВООЗ з посиланням на тренінгові матеріали щодо імунопрофілактики (англійською мовою). – Режим доступу : <http://www.who.int/immunization/documents/training/en>
5. Сторінка сайту ВООЗ з позицією стосовно вакцинокерованих інфекцій (англійською мовою). – Режим доступу : <http://www.who.int/immunization/documents/positionpapers/en/>
6. Сторінка сайту Глобального комітету з безпеки вакцин (ВООЗ) (англійською мовою). – Режим доступу : http://www.who.int/vaccine_safety/committee/en/
7. Сторінка сайту Європейського комітету з контролю за захворюваннями, ECDC (англійською мовою). – Режим доступу : <https://ecdc.europa.eu/en/home>
8. Сторінка сайту ECDC з календарями щеплень країн ЄС (англійською мовою). – Режим доступу : <https://vaccine-schedule.ecdc.europa.eu>
9. Сторінка сайту Центрів з контролю і профілактики захворювань США (CDC) щодо вакцин та імунізації (англійською мовою). – Режим доступу : <https://www.cdc.gov/vaccines/index.html>
10. Сторінка сайту щодо програми імунізації в Австралії (англійською мовою). – Режим доступу : <http://www.immunise.health.gov.au/>
11. Сторінка сайту щодо імунізації в Ірландії (англійською мовою). – Режим доступу : <https://www.hse.ie/eng/health/Immunisation/>
12. Сторінка сайту інформаційного веб-сайту державного сектора Сполученого Королівства з настановами щодо імунопрофілактики інфекційних хвороб The Green Book (англійською мовою). – Режим доступу : <https://www.gov.uk/government/collections/immunisation> against-infectious-disease-the-green-book the-green-book

1. ICD-10 Version: 2010 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://apps.who.int/classification/apps/icd/icd10online>.
2. International travel and health [Електронний ресурс] / WHO, 2010. — Режим доступу: <http://www.who.int/ith/en/>.
3. Gompf S.G. Arenaviruses [Електронний ресурс] /S.G. Gompf, K.M. Smith, U. Choc. — Режим доступу: <http://emedicine.medscape.com/article/212356-overview>.

Практичне заняття №36

Тема: « Імунопрофілактика поліомієліту » - 2г

Мета: Забезпечити здобувачів вищої медичної освіти теоретичними знаннями про етіологію, епідеміологію, патогенез, клінічні прояви та ускладнення поліомієліту. Сформувати практичні навички щодо застосування заходів специфічної імунопрофілактики, зокрема ознайомлення з видами вакцин, схемами щеплень, механізмами дії вакцин та стратегіями ерадикації поліовірусу.

Основні поняття:

Поліомієліт, поліовірус, гострий в'ялий параліч (ГВП), інактивована поліомієлітна вакцина (ІПВ), оральна поліомієлітна вакцина (ОПВ), Національний календар профілактичних щеплень, первинна вакцинація, ревакцинація, поствакцинальні реакції та ускладнення, протипокази до вакцинації, циркулюючі вакциноспоріднені поліовіруси (сVDPV)

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці

План:

33. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

34. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати відповіді на питання.

- Назвіть збудника поліомієліту та шляхи його передачі.
- Який механізм ураження нервової системи при поліомієліті?
- Опишіть основні клінічні прояви захворювання
- У чому полягає відмінність між ІПВ та ОПВ?
- Які переваги та недоліки має застосування живої оральної вакцини?
- Який календар щеплень передбачено в Україні для профілактики поліомієліту?
- Що таке ревакцинація і коли вона проводиться при поліомієліті?
- Що таке сVDPV і чому вони становлять епідеміологічну небезпеку?
- Яка стратегія ВООЗ щодо ерадикації поліомієліту?
- Назвіть можливі поствакцинальні ускладнення при застосуванні ОПВ.
- Які протипоказання існують для застосування ІПВ і ОПВ.

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

Опрацювати основні терміни . Вивчити поняття поняття: Поліомієліт, поліовірус, гострий в'ялий параліч (ГВП), інактивована поліомієлітна вакцина (ІПВ), оральна поліомієлітна вакцина (ОПВ), Національний календар профілактичних щеплень, первинна вакцинація, ревакцинація, поствакцинальні реакції та ускладнення, протипокази до вакцинації, циркулюючі вакциноспоріднені поліовіруси (сVDPV)

- Ознайомитись з етіологією, патогенезом, клінічними проявами поліомієліту.
- Вивчити принципи імунопрофілактики інфекційних захворювань, зокрема поліомієліту .
- Засвоїти склад і механізм дії вакцин, що застосовуються для профілактики поліомієліту.
- Ознайомитись із національним календарем профілактичних щеплень щодо поліомієліта .
- Розглянути можливі протипоказання та побічні реакції після вакцинації.
- Ознайомитись з проблемою появи мутованих вірусів та проблемою їхньої небезпеки.

- Знати стратегія ВООЗ щодо ліквідації поліомієліту та основні заходи: імунізація, моніторинг, реагування.
- Вивчити ускладнення після ОПВ та ІПВ
- Вивчити протипоказання для обох типів вакцин

Матеріали для заключного етапу заняття

33. Підбиття підсумків:

Проведення оцінювання здобувачів, підведення підсумків, оголошення наступної теми заняття.

34. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

17. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчальний посібник / за ред. проф. А.В. Чернишової. — Київ, 2020. — с. 28-64

Додаткова:

94. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу. — Оновлений випуск 2015 року. — Женева: Всесвітня організація охорони здоров'я, 2015. — 183 с.
95. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань дітей та дорослих / Т.О. Крючко, І.В. Снігурська, О.М. Івахненко [та ін.]. — Львів, 2023. — 148 с.
96. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: методичні вказівки / І.М. Радаєва. — Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2022. — 26 с.
97. Epidemiology and prevention of vaccine-preventable diseases / J. Hamborsky, A. Kroger, S. Wolfe (eds.). — 14th ed. — Washington, DC: Public Health Foundation, 2021. — Aug 2021.
98. Immunization stress-related responses: a manual for program managers and health professionals to prevent, identify and respond to stress-related responses following immunization / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2019. — 84 p.
99. Immunization in practice: a practical guide for health staff / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2015. — 183 p.

Електронні інформаційні ресурси:

81. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунопрофілактика та вакцини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization>
82. Міністерство охорони здоров'я України. Імунопрофілактика та календар профілактичних щеплень [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://moz.gov.ua/immunization>
83. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Вакцинація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/imunizaciya>
84. UNICEF Ukraine. Вакцинація: головне про щеплення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/vaccination>
85. Vaccine Safety Net (мережа ВООЗ). Надійна інформація про імунізацію [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.vaccinesafetynet.org>

Практичне заняття №37

Тема: «Підтримка імунопрофілактики в суспільстві» - 2г

Мета: сформувати у здобувачів знання про соціальне значення вакцинації та фактори, що впливають на рівень охоплення щепленнями; розглянути механізми формування довіри

населення до імунопрофілактики; ознайомити з методами протидії антивакцинальним міфам та дезінформації; удосконалити професійні вміння у комунікації з пацієнтами та суспільством щодо користі вакцинації; виховати відповідальність за громадське здоров'я як колективну цінність.

Основні поняття: імунопрофілактика, вакцинація, довіра до медицини, антивакцинальний рух, дезінформація, комунікаційні стратегії, колективний імунітет, суспільна відповідальність, охоплення щепленнями.

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиці

План:

35. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

36. Контроль опорного рівня знань проводиться методом фронтального опитування. Для контролю опорного рівня знань здобувач вищої освіти повинен знати відповіді на питання.

1 Чому імунопрофілактика є соціальною цінністю?

- Яке значення має високий рівень охоплення щепленнями для колективного імунітету?
- Які основні бар'єри до вакцинації існують у суспільстві?
- Які міфи та маніпуляції використовує антивакцинальний рух?
- Як органи охорони здоров'я забезпечують підтримку імунопрофілактики?
- Яка роль медичного працівника у формуванні довіри до вакцинації?
- Які комунікаційні стратегії ефективні у боротьбі з дезінформацією?
- Як соціальні мережі впливають на ставлення до вакцинації?
- Які етичні питання виникають при впровадженні обов'язкових щеплень?
- Які механізми стимулювання населення до вакцинації існують (освітні кампанії, нагадування, сервіси)?
- Як взаємодія з лідерами думок і громадами впливає на охоплення щепленнями?
- Які уроки можна винести з пандемії COVID-19 для майбутніх вакцинаційних кампаній?
- Які приклади успішних програм вакцинації у світі можна розглядати як модель?
- Як міжсекторальна співпраця (медицина, освіта, ЗМІ, влада) впливає на підтримку імунопрофілактики?

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

Здобувач вищої освіти повинен:

- Опрацювати основні поняття: колективний імунітет, бар'єри до вакцинації, антивакцинальний рух.
- Знати, як проводиться ситуаційний аналіз та налагодження співпраці з керівниками громад.
- Знати стратегію спілкування з громадами.
- Скласти рекомендації щодо спілкування з представниками населення.
- Опрацьовувати комунікацію з батьками під час імунізації на прикладі ділових ігор.
- Розуміти правила міжособистісного спілкування та надання інформації населенню.
- Знати стратегію співпраці із представниками засобів масової інформації.

- Вміти розробити план та макети ефективних друкованих освітніх матеріалів.
- Знати в деталях основні міфи щодо вакцинації та вміти професійно їх спростовувати під час спілкування з батьками.

Матеріали для заключного етапу заняття

35. Підбиття підсумків:

Проведення оцінювання здобувачів, підведення підсумків, оголошення наступної теми заняття.

36. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

18. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчальний посібник / за ред. проф. А.В. Чернишової. — Київ, 2020. — с. 28-64

Додаткова:

100. Імунізація на практиці: практичний посібник для медичного персоналу. — Оновлений випуск 2015 року. — Женева: Всесвітня організація охорони здоров'я, 2015. — 183 с.
101. Сучасні підходи до вакцинопрофілактики інфекційних захворювань дітей та дорослих / Т.О. Крючко, І.В. Снігурська, О.М. Івахненко [та ін.]. — Львів, 2023. — 148 с.
102. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: методичні вказівки / І.М. Радаєва. — Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2022. — 26 с.
103. Epidemiology and prevention of vaccine-preventable diseases / J. Hamborsky, A. Kroger, S. Wolfe (eds.). — 14th ed. — Washington, DC: Public Health Foundation, 2021. — Aug 2021.
104. Immunization stress-related responses: a manual for program managers and health professionals to prevent, identify and respond to stress-related responses following immunization / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2019. — 84 p.
105. Immunization in practice: a practical guide for health staff / World Health Organization. — Geneva: WHO, 2015. — 183 p.

Електронні інформаційні ресурси:

86. Всесвітня організація охорони здоров'я. Імунопрофілактика та вакцини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization>
87. Міністерство охорони здоров'я України. Імунопрофілактика та календар профілактичних щеплень [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://moz.gov.ua/immunization>
88. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Вакцинація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/imunizaciya>
89. UNICEF Ukraine. Вакцинація: головне про щеплення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/vaccination>
90. Vaccine Safety Net (мережа ВООЗ). Надійна інформація про імунізацію [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.vaccinesafetynet.org>

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.